National Library 5525
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4
L
National Library
Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

THIS PAPER WAS MAILED
THURSDAY, AUGUST 28, 1986

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL KOLMAPÄEVAL
JA REEDEL

Nr. 65 (3264) XXXV aastakäik | Reedel, 29. augustil 1986 — Friday, August 29, 1986 | Üksiknumbri hind 70 senti

Ühemehe protest „Viru" juures

Protesteeritakse kiirguspiirkonda sundsaatmise vastu

Eestlased on rahutud spetsialistide ja noorte sundsaatmise pärast Tshernobõli kiirguspiirkonda. Soome ajaleht „Uusi Suomi" teatas 6. augusti numbris, et soome turistid on Tallinnas „Viru" hotelli ees olnud tunnistajaiks hotelli ees toimunud ühe-meheprotestiaktsioonile, mis kestis kümmekond minutit enne kui kohale jõudsid miilitsamehed ja ta ära viisid.

Umbes 25—30 aasta vanune demonstrant kandis plakatit, millel seisis, et ta protesteerib enda sundtööle saatmise vastu Tshernobõlisse.

„Ma ei taha olla katsejäneseks", seisis plakatil, kus seisis ka tema nimi: Richard Hinkanen.

Demonstrant põletas pealtvaatajate silmade all protestiks oma punase sisemaise Nõukogude passi.

„Uui Suomi" ütleb selgituseks, et eestlastest saadetakse paljusid noori väeteenistuskohuslasi ja spetsialiste õnnetuspiirkonda, mis ei ole põrmugi populaarne.

Samal ajal jutustavad Eestist saabunud reisijad ka seda,

et nagu omal ajal küüditamiste puhul, püüavad need, kes saatmise ohus on, end kõrvale hoida kodus mitte magades.

Aga nad leitakse siiski üles. Ka arstitunnistuste puhul teostatakse range erikontroll. (EPL/K).

Kanada malevate kingituse üleandmine. Pildil vasakult skautlaagri juht skm. Harry Tarmo, Kanada skautmaleva esindusüksuse juht nskm. Endel Mell, Kanada gaidmaleva esindusüksuse juht ngdr. Ingrid Kütt, gaidlaagri juht ngdr. Laine Yllö.
Foto: Ervin Aleve

Euroopa-parlamendi protest

Balti noorte Tshernobõlisse saatmise pärast

Euroopa-parlamendis kerkis üles terve rida reaktsioone eestlaste, lätlaste ja leedulaste sundmobiliseerimise puhul Tshernobõli tuumaõnnetuse piirkonda koristus- ja saneerimistöödele. See on toimunud pärast Eestist ja Lätist läände saabunud reisijatelt saadud teateid.

Kümme parlamendi liiget esitasid resolutsiooni, milles Euroopa-parlament manitseb Euroopa Ühisturu riikide välisministreid pärima N. Liidult selgitust ja protesteerima, sest tegemist on rahvastega, kes vastu oma tahmist liideti N. Liidu külge Hitler-Stalini kokkuleppega, millega neilt rööviti ka enesemääramise võimalus.

Resolutsiooniettepanekus konstateeritakse, et ajakirjanduse teadete ja reisijate jutustuste järgi on nõukogude võimud saatnud sunniviisil tuhandeid inimesi Balti riikidest Tshernobõli kiirguspiirkonda.

Seejuures ei informeeritud väeteenistuskohustuslasi neid ees ootavast ohust ja neid pole varustatud riskide vähendamiseks vajalike kaitserõivastega.

Nähtavasti sihilikult on teenistusse kutsutute seas olnud ka noori baptiste, kes on võidelnud usuvabaduse eest.

Ettepaneku tegijad nõuavad, et ühisturu riikide välisministrid energiliselt protesteeriksid, kuna nagu sõna-sõnalt öeldakse, „see aktsioon on suunatud Balti riikide rahvaste vastu, kes vastu tahtmist liideti Hitleri ja Stalini poolt N. Liidu külge ja kellelt kuni tänaseni on ära võetud enesemääramise õigus."

Resolutsiooni esitajad kuulusid mitmesse rahvusse parlamendi EVP-fraktsioonist.

EPL

Suured uputused Hiinas

PEKING — Suured uputused viimasel kahel kuul Hiina kirde provintsis Jilin'is on jätnud koduta kuni 800.000 inimest, teatas ametlik kompartei ajaleht. Uputusi põhjustavad sajud algasid juba juulis, 44% provintsi põllupinnast on saanud kahjustada. 3500 küla on uputuste piirkonnas. Kahjustusi hinnatakse 1.7 miljardile dollarile.

Kuna esmaspäev, 1. september on Kanadas üleriiklik püha — Labour Day, siis ilmub tuleval nädalal ainult üks „Vaba Eestlase" number, mis kannab reede, 5. septembri kuupäeva.

„Vaba Eestlase" toimetus ja talitus

1500 hukkus Kamerunis

„Geoloogiline katastroof" kraateris asuva järve ümbruskonnas

YAOUNDE, Kamerun — Üle 1500 inimese said surma kui mürgised gaasid pääsesid välja vulkaanilises kraateris asuvast järvest.

Kolme küla elanikud sattusid ohtu Niose järve ümbruskonnas, loode Bamenda provintsis ja surmaohvrite arv vesinikusulfiidi gaasist, mis hakkas valguma välja kraaterist, on kasvanud esialgsest mõnest sajast kaugele üle tuhande.

President Paul Biya külastas katastroofi piirkonda Nigeeria piiri lähedal, kuulutades selle ohupiirkonnaks ja pöördus väljaspoolt abi saamiseks.

Avaldatud kommünikees ta nimetas gaasi väljapääsemist „geoloogiliseks katastroofiks".

Vesinikusulfiid on värvitu, põlev mürgine gaas, mis lõhnab nagu mädamuna. See tekib tavaliselt mädanemisel nagu loomade korjustest. Seda leitakse enamuses vulkaanilistes gaasides, ka mõnes looduslikus gaasis ja petrooleumiallikais.

Kamerun on õliprodutseeriv Lääne-Aafrika riik. Selle looduslikku gaasi varusid arvestatakse 99,11 miljardile kuupmeetrile.

USA ja Inglismaa on lubanud toetust elanike evakueerimiseks. Iisrael on andnud meditsiinilise grupi ja Prantsusmaa on saatnud päästemeeskonna.

Iisraeli meditsiinilise meeskonnaga sõitis kohale ka peaminister Shimon Peres.

Biyust saadud teateil abistamismeeskond arstide ja spetsialistidega kaitseministeeriumist saadeti kiiresti sinna piirkonda, aga hiliisemas teates Elevandiluurannikult öeldi, et abistamismeeskonnad ei pääsenud katastroofikohale.

Viimaste teadete järgi olevat surmaohvite arv palju kõrgem kui varem arvatud — seni olevat leitud 1543 laipa ja nende arv võib veelgi tõusta. Ka olevat külade ümbrusest leitud 7000 surnud karilooma. Ümbruskonna haiglad on täis vigastatuid, kellel paistab olevat hingamishäireid. Kardetakse massilist kopsupõletikku sissehingatud gaaside tagajärjel.

Põrandapinna „kaardistamine" tekitab kartust

Viimased teated kodumaalt kõnelevad jätkuvast evakueeritute paigutamisest Eestisse. Tänavu jäeti ära kõik noorte suvelaagrid ja koloniid, kuna Ukrainast paigutati nendesse ruumidesse 23000 alla 18-aastast noort. Venemaa poolt tuleb Eestisse sisse buss bussi järel inimestega, kelle paigutamise kohta pole mingit selgust.

Kuna samal ajal on hakatud „kaardistama" kodanike üleliigset põrandapinda ja tuntakse huvi ka erasuvilate vastu, siis kardetakse, et ka see tegevus on ühenduses Tshernobõlist saabuvate immigrantidega. Eestlased on mures, et ka nende suvised puhkemajad, mis on küll legaalselt muretsetud, võivad kasutamist leida evakueeritud inimeste majutamiseks.

Iisrael eitab katset USA saladuste varastamiseks

JERUUSALEMM — Iisraeli kaitseminister eitas süüdistusi USA töösturi poolt, kes väitis, et Iisrael oli püüdnud varastada nende tehnoloogilisi saladusi.

Kanada valitsus on Punase Risti Liigale juba 50.000 dollari ulatuses abi andnud ja seda on ka USA teinud, seni veel teadmata suuruses. Üks kohalik misjonär olevat öelnud Prantsuse raadiole: „Kogu piirkond on laastatud ... umbes 2000 surnut. Paljud lapsed on orvudeks jäänud ... nad rändavad sihitult ringi."

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd. 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Hannes Oja. TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

TELLIMISHINNAD Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $57.—, poolaastas $32.— ja veerandaastas $17.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $107.—, $57.—, $29.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $77.—, poolaastas $42.— ja veerandaastas $22.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $111.—, $59.—, $31.—, mujal välismaal $136.—, $72.—, $38.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 10-ni. Väljaspool töönaega: Leida Marley 223-0080

Uus löök Eesti rahvuskehasse

N. Liidu Tshernobõli tuumajõujaamas juhtunud katastroofi järelmänguna on selgunud ja päevakorrale toodud nii mõndagi, mida läänemaailmas on hakatud ära unustama, hellitades lootusi, et Gorbatshovi rezhiimi ajal on nõukogudemaal toimunud suuri muudatusi paremuse suunas. Kuid nagu nüüd selgub, on N. Liidus uue partei peasekretäri ajal jäänud kõik põhiliselt samaks — praegune poliitbüroo opereerib sama *saaduskatte all nagu seda tegid tema* eelkäijad, partei ei võta oma kanda ja ei vastuta ühegi õnnetuse ega eksimuse eest, mis kõik aetakse tööliste ja väiksemate funktsionäride kaela ning nõukogude tavalise inimese elu ei maksa parteile midagi, kui rezhiimi huvides on vaja inimesi ohverdada. Ning meile, vene kommunistide võimuhaardes olevale väikerahvale, on kõige masendavam ja traagilisem kuulda ja kogeda, et seda hoolimatut inimelude hävitamist praktiseeritakse eriti vene impeeriumisse surutud väikerahvaste arvel, jatkates Stalini ajal alustatud sihikindlat genotsiidi — kuid nüüd juba rafineeritumate võtetega.

Tshernobõliga seotud uudiste raamides läbis Kanada ajakirjandust äsja Canadian Labor Congressi informatsiooni põhjal teade, et N. Liidu valitsus on sundkorras mobiliseerinud Eestis, Pärnu linnas, 500 noort töölist, kes on saadetud Tshernobõli jõujaama ohtlikele ja tervist ähvardavatele korrastustöödele. Canadian Labor Congress informeeris sellest Moskva vägivallaakatsioonist, mille kohta informatsiooni saadi Brüsselis asuvalt Rahvusvahelise Vabade Ametiühingute Konföderatsioonilt, Kanada Välisministeeriumit. Nagu mitmest allikast saadud andmed kõnelevad, toimus eestlaste Tshernobõli saatmine küdüitamise korras — osa töölisi võeti kinni töökohtadel ning osale tulid miilitsamehed öösel nende kodudesse järele.

Meil ei ole põhjust kahelda selle informatsiooni tõepärasuses, kuna ilmselt on neid andmeid enne avalikuks tegemist mitmelt poolt kontrollitud. Siit võib teha järelduse, et Gorbatshovi rezhiim kasutab väikerahvaid ja mängib nende eludega selle katastroofi tulemuste likvideerimisel, mis on tekkinud venelaste lohakusest, kommunistliku Venemaa primitiivse tehnoloogia rakendamisest ja kommunistliku partei asjatundmatust ja marksistlikust ideoloogiast kantud juhtimisest. Praktiliselt on siin tegemist puhtakujulise genotsiidiga — rahvusmõrgava selle kuriteo kõige äärmuslikumas mõttes. On märkimisväärne, et surmaohuga seotud töölised valiti Eesti läänerannikult linnast Pärnust, kus venelaste mõju on praegu veel väike ja rahvuslik vaim tugev. Nähtavasti pakkus *Tshernobõli katastroof* partei keskkomitee Moskva strateegidele suurepärase võimaluse eestlaste rahvuskehasse uue sügava haava löömiseks.

Sellised plaanikindlad väikerahvaste hävitamisaktsioonid, nagu neid tehakse praegu N. Liidus eestlastega, peaksid kogu maailmas tähelepanu äratama ning need tuleksid rahvusvahelistel nõupidamistel arutusele võtta ning venelastelt seletust pärida. Kahjuks on läänemaailm seni olnud väikerahvaste tagakiusamise suhtes N. Liidus väga ükskõikne, piirdudes ainult juutidele tehtud ülekohtu esile tõstmisega. Samal ajal kui N. Liidus toimuvatest rahvaste hävitamisoperatsioonidest vaikselt ja kikivarvul mööda hiilitakse, kontsentreeritakse tohutu tähelepanu Lõuna-Aafrikale, kus isegi iga pisem väärnähe registreeritakse ja mustade õiguste eest kõigis massimeediumides silmapaistvalt välja astutakse.

Sellele silmakirjalikkusele juhtis tähelepanu ka Lõuna-Aafrika president P. W. Botha, kes väitis, et kui Euroopa riigid nõuavad sanktsioonide ja teiste karistusabinõude rakendamist Lõuna-Aafrika vastu, siis peaksid nad samalaadseid nõudmisi esitama ka kõigi nende riikide vastu kus esinevad rassilised ja etnilised vastuolud ning kus kiusatakse taga erinevaid rahvusgruppe. N. Liit seisab selliste maade hulgas esirinnas kuigi Moskva kuritegudest kõige vähem räägitakse või need täielikult maha vaigitakse.

Vene kommunistlik rezhiim on organiseerinud 1940. aastast alates eesti rahva hävitamiseks suurejoonelisi operatsioone. Eesti rahvast on massiliselt küüditatud, mõrvatud, mobiliseeritud, ning punaarmeesse sunnitud eesti noori Teise maailmasõja ajal rasketesse ja ohvriterikastesse võitlustesse suunatud. Kuid nähtavasti ei ole need rahvusmõrva spetsialistid, kelledele on tehtud ülesandeks eesti rahva hävitamine, oma töö tulemustega täielikult rahul ning on otsustanud eesti noori saata Tshernobõli korrastamistöödele, kus neid ähvardab radioaktiivsuse küüsi sattumine ning pärast seda haigestumine ja surm.

Kui Lõuna-Aafrika mustade probleemide ümber läänes pidevalt tolmu keerutatakse ning kui Kanada peaminister Mulroney on teinud Botha valitsuse nurka surumise oma südameasjaks, siis peaks ta huvi tundma ka teistes maailmanurkades toimuvate vägivallategude ja erirahvuste vastu suunatud hävitusoperatsioonide vastu. Meil on põhjust seda loota ja oodata, sest vastasel korral kaotab Lõuna-Aafrika valitsuse vastu suunatud poliitika oma moraalse tagapõhja ja muutub silmakirjatsemiseks. Või kehtivad kõrged moraaliprintsiibid ja rahvusvahelised reeglid ainult väikeste kohta ning suured võivad nautida teiste rahvaste allasurumisel ja hävitamisel piiramatut vabadust?

K. A.

Rahu vabadusega

Musta Lindi Komitee esimehe Markus Hessi kõne

Äsjase Musta Lindi Päeva demonstratsiooni puhul peeti rida antikommunistlikke kõnesid, millise rea alustas Musta Lindi komitee esimees Markus Hess. Avaldame alljärgnevalt selle täies ulatuses:

Täna märgime me päeva, mille tagajärgedest terve inimkond ei ole veel toibunud. See tähtpäev on 23. august 1939. See on päev, mil kaks türanni nõustusid koostööks, mis põhjustas hindamatuid tragöödiaid, leina ja kurbust üle terve maailma. Üks neist rezhiimidest on juba ammu kadunud, kuid teine kestab edasi.

Märgime seda päeva et minevikku meenutada, et propageerida rahu koos vabadusega, et arendada lootusi oleviku ja tuleviku tarvis.

Soovime avaldada austust neile, kes andsid oma elud, neile kes olid brutaalsuse ja ahnete võimuhaarajate ohvrid kes ülbelt võtsid teistelt nende jumalast antud õigused ning vabaduse. Kohusena nende ohvrite vastu märgime me seda päeva; kuid meie kohus on ka neid meeles pidada, kes elavad edasi totalitaarsete rezhiimide all; samuti on meie kohus valgustada oma kaas-kanadalasi, kes ei tea neid tingimusi, milles osa inimkonda peab elama. Peame seda tegema selleks, et ka meie siin maal ei kaotaks oma vabadusi vallutajate ülbusele lihtsalt oma teadmatuse tõttu.

Need, kes elavad raudrimba okastraadi taga, ei saa avaldada oma arvamist, milleks neil täielik õigus oleks. Nendel maadel ei tunta sõnavabadust. Sealsete elanike eest võtab sõna ainult Kreml. Kuid teie, kes te teate raudrimbatagusest olukorrast, kes teate Kaõn'ist, Ukraina näljahädast, eestlaste, lätlaste ja leedulaste küüditamisest, jätkuvast rõhumisest Tshehhoslovakkias, Ungaris, Rumeenias, Jugoslaavia rahvaste peres, Ida-Saksamaal ja ka Nõukogude Liidus praegu, kus eriti juute taga kiusatakse — ning me ei saa ka unustada Afganistani — te peate enda peale võtma selle au, olla sõnavõtjaiks nende eest, kes ise ei tohi rääkida, kel on keelatud oma arvamisi avaldada. Teie, kes te elate vabas maailmas, ei tohi oma vaikimisega sealset sunnitud vaikimist toetada. Te tunnete sealseid olusid, te teate mis seal toimub, ja seda teadmist peate te jagama ka vaba maailmaga — peate rääkima nende eest, kes ise on sunnitud vaikima. Oma vabade sõnavõttudega aitate te avada raudrimpa, mille taha desinformatsioon ja propaganda peidavad ikestatud rahvaste kurbust ja melanhooliat.

Markus Hess kõnelemas Musta Lindi Päeva demonstratsioonil. Foto: Vaba Eestlane

Te peate aitama rebida maha neid fassaade, mida Nõukogude võimud on ehitanud, et petta Läänemaailma arvamisele — et ka seal kehtib enam-vähem normaalne riigikord. Selleks püstitavad nad kunstlikke valimissüsteeme mis tegelikkuses ei eksisteeri — nende süsteemide abil valitakse kunstlikke parlamente, kus määratud rahvasaadikuil midagi ei ole öelda — ning väidavad, et kui kellelgi on kaebusi, võivad nad need esitada kohtudes, milles isegi kaitseadvokaadid totalitaarse riigi vaatepunkti esitavad. Seega aitate te kaasa totalitaarse süsteemi paljastamisele, mis on enamvähem samalaadne iga türannia all, vaatamata ideoloogiale.

20 aastat tagasi oli „apartheidi" poliitika Lõuna-Aafrika Vabariigis tugev ja tundus kõigutamatu. Kuid tänapäeval, mil rahva haridus on kasvanud, on lootust, et see poliitika varsti lõpeb. Me loodame ka, et see toimub samalaadselt teiste rõhutud rahvastega. Seetõttu peame me kui õiguseriik kõikide maadega ühlaselt tõrjuvalt käituma, kelle poliitikat me moraalsetel põhjustel hukka mõistame. Kui ühe välisriigi valitsus ei käitu oma inimestega ausalt ja nende inimõigusi austavalt, ei näita üles mingit kannatlikkust, kaastunnet või arusaamist, peame meie oma meelekindla välispoliitika abil survet avaldama positiivsete sammude astumiseks sealsete inimõiguste taastamisel.

Me loodame, et Musta Lindi Päev annab rõhutuile lootust rahu saavutamiseks, millega kaasub vabadus, sest rahu ilma vabaduseta on vangilaagri-rahu. Aastal 1941 ütles tookordne USA president Franklin D. Roosevelt: „Tulevikupäevadel, mida me püüame kindlustada, loodame me näha maailma, mis on ehitatud nendele neljale vabadusele! Esimene on kõnevabadus — igal pool maailmas! Teine on usuvabadus — igaüks võib oma jumalat kummardada omaenda viisil! Kolmas on vabanemine puudusest! Neljas on vabanemine hirmust!"

Kui Nõukogude Liit austaks oma Yalta konverentsil antud lubadusi vabade ja demokraatlike valimiste korraldamiseks Ida-Euroopas, siis võibolla õnnestuks meil saavutada nii rahu kui ka vabadust. 2000 aastat tagasi ütles Rooma riigimees Cicero: „Rahu on vabadus rahulolus." Ta mõistis, et vabadus on rahu kaasosa — ja seda peame me mõistma ka tänapäeval.

Musta Lindi Päev meenutab meile tulevikus igal aastal vigu, mis tehti minevikus — nii et me ei pea neid enam kordama. Ajalugu õpetab meile, et rahu hind on igavene valvelolek, ja annab meile lootust tuleviku suhtes, kus maailm saab elada rahus ja vabaduses. „Vabadus rahulolus" on siht, mille poole me peame püüdma, kuid see siht on saavutatav. Tänan teid.

Toeta allkirja andmisega vaatleja staatuse nõudmist Eesti Vabariigile ÜRO's

Kommentaarid

Ajakirjanduses juhtub sageli, et üks lihtne pildi allkiri ütleb rohkem kui mõni pikk artikkel. Näiteks ilmus kodumaal 20. juulil s.a. välja antud „Rahva Hääle" esiküljel noore tüdruku näopilt, mis kandis järgmist allkirja:

„Natalia Shtoppel töötab Haapsalu rajooni Martne sovhoosi noorkarjatalitajana. Üksinda hoolitseb ta rohkem kui saja lehmiku eest. Laut on vana, seega tuleb enamik töödest teha käsitsi. Kerge siin pole. Aga Natalia tuleb toime. Ja hästi. Päevas võtavad loomad kaalus juurde keskmiselt 866 grammi, see on majandi keskmisest — 683 grammi — kõvasti rohkem."

Allkiri annab nii selge pildi noore kolhoositöölise suurest töökoormast ja viletsatest töötamistingimustest, et see ei vaja lähemaid kommentaare.

☆

Eestis külas käinud inimesed räägivad kaheotsaga juttu: ühed ütlevad, et venestamine Eestis on täis hoos ja Tallinna tänavatel kuuleb rohkem vene kui eesti keelt, kuid leidub ka neid, eriti nende hulgas, kellede sugulased on parteilased, kes on venestamise suhtes tagasihoidlikumad, mainides, et venelasi ju on, kuid asi pole kaugeltki nii hull kui mõned natsionalistliku kallakuga kodumaal käinud eestlased seda kirjeldavad. Vene keelt olevat ainult harva kuulda ning eesti keel domineerivat kõikjal — nii ametiasutustes kui ka tänavatel.

Kuid jätame Eestis käinud turisti rahule ja vaatame, mida asja kohta räägitakse kodumaal. Sel korral on kummalisel kombel tõe allikaks partei ajaleht „Rahva Hääl", kus lugeja, pensionär L. Potsep *kirjutab:*

„Olen kodune pensionär, kehva tervisega ja seega polikliiniku sagedane külastaja. Minu arvates võib Õismäe polikliinikus teenindamisega rahule jääda. Olen rahul arstidega ja nende töö korraldusega. Kuid üks raskus on siiski ja see on keeleoskus. Mõned vene rahvusest arstid ei valda eesti keelt ja vanematel inimestel on siis oma häda selgekstegemisel raskusi. Oleks õdegi tõlgiks. Sama lugu on registratuuris."

Imelik lugu — isegi siin kaugel kodumaast, võhivõõra rahva hulgas, katsutakse haiglates ja ametiasutustes hoolitseda selle eest, et vanematel inimestel, kes inglise keelt ei valda, oleks käepärast neid abistavad tõlgid, kuid nüüd loeme, et kodumaal, meie oma põlise maa pinnal, tuleb meil võõrastega keelt murda ja abi paluda, et meist ametiasutustes ja haiglates aru saadakse.

☆

Kommunistlikul Venemaal, kus kõik otsused, arvamised ja hinnangud alluvad partei kontrollile, leidub siiski mehi, kes ei karda tõega välja tulla kuigi nad sellega võivad sattuda vastuollu partei kõrgemate funktsionäridega ja tagatipus isegi põlu alla.

Üks selliseid mehi on N. Liidu Teaduse Akadeemia Maailmaruumi Uurimise Instituudi direktor dr. Roald Z. Sagdejev, kes mainis eraviisiliselt ühele läänerikide ajakirjanikule, et Tshernobõli tuumajõujaama õnnetust ei põhjustanud jõujaama tööliste hooletus ja hoolimatus vaid viletsa kvaliteediga varustus. Direktor läks oma omapäraste paljastustega veelgi kaugemale, mainides, et sama viletsa kvaliteediga varustust kasutatakse ka nõukogude tuumalaengutega varustatud rakettide juures.

Viimasel ajal on läänemaailma ajakirjanduses sageli ilmunud ar-

a antikommunistlikke
Hess. Avaldame all-

Lindi Päeva demon-
Foto: Vaba Eestlane

est rahu ilma vabaduseta
laagri-rahu. Aastal 1941
okordne USA president
D. Roosevelt: „Tuleviku-
mida me püüame kind-
loodame me näha maail-
on ehitatud nendele nel-
adusele! Esimene on kõne-
— igal pool maailmas!
n usuvabadus — igaüks
na jumalat kummardada
viisil! Kolmas on vaba-
puudusest! Neljas on va-
e hirmust!"

Nõukogude Liit austaks
lta konverentsil antud lu-
vabade ja demokraatlike
korraldamiseks Ida-Eu-
siis võibolla õnnestuks
vutada nii rahu kui ka va-
2000 aastat tagasi ütles
riigimees Cicero: „Rahu
dus rahulolus." Ta mõistis,
lus on rahu kaasosa — ja
ame me mõistma ka täna-

Lindi Päev meenutab
ulevikus igal aastal vigu,
i minevikus — nii et me
neid enam kordama. Aja-
betab meile, et rahu hind
vene valvelolek, ja annab
botust tuleviku suhtes, kus
saab elada rahus ja vaba-
„Vabadus rahulolus" on
ille poole me peame püüd-
id see siht on saavutatav.
leid.

a allkirja andmisega
eja staatuse nõudmist
i Vabariigile ÜRO's

Kommentaarid

Ajakirjanduses juhtub sageli, et üks lihtne pildi allkiri ütleb rohkem kui mõni pikk artikkel. Näiteks ilmus kodumaal 20. juulil s.a. välja antud „Rahva Hääle" esiküljel noore tüdruku näopilt, mis kandis järgmist allkirja:

„Natalia Shtoppel töötab Haapsalu rajooni Martne sovhoosi noorkarjatalitajana. Üksinda hoolitseb ta rohkem kui saja lehmiku eest. Laut on vana, seega tuleb enamik töödest teha käsitsi. Kerge siin pole. Aga Natalia tuleb toime. Ja hästi. Päevas võtavad loomad kaalus juurde keskmiselt 866 grammi, see on majandi keskmisest — 683 grammi — kõvasti rohkem."

Allkiri annab nii selge pildi noore kolhoositöölise suurest töökoormast ja viletsatest töötamistingimustest, et see ei vaja lähemaid kommentaare.

☆

Eestis külas käinud inimesed räägivad kaheotsaga juttu: ühed ütlevad, et venestamine Eestis on täis hoos ja Tallinna tänavatel kuuleb rohkem vene kui eesti keelt, kuid leidub ka neid, eriti nende hulgas, kellede sugulased on parteilased, kes on venestamise suhtes tagasihoidlikumad, mainides, et venelasi ju on, kuid asi pole kaugeltki nii hull kui mõned natsionalistliku kallakuga kodumaal käinud eestlased seda kirjeldavad. Vene keelt olevat ainult harva kuulda ning eesti keel domineerivat kõikjal — nii ametiasutustes kui ka tänavatel.

Kuid jätame Eestis käinud turisti rahule ja vaatame, mida asja kohta räägitakse kodumaal. Sel korral on kummalisel kombel tõe allikaks partei ajaleht „Rahva *Hääl*", kus *lugeja, pensionär L.* Potsep kirjutab:

„Olen kodune pensionär, kehva tervisega ja seega polikliiniku sagedane külastaja. Minu arvates võib Õismäe polikliinikus teeninda mise ga rahule jääda. Olen rahul arstidega ja nende töö korraldusega. Kuid üks raskus on siiski ja see on keeleoskus. Mõned vene rahvusest arstid ei valda eesti keelt ja vanematel inimestel on siis oma häda selgekstegemisel raskusi. Oleks õdegi tõlgiks. Sama lugu on registratuuris."

Imelik lugu — isegi siin kaugel kodumaast, võhivõõra rahva hulgas, katsutakse haiglates ja ametiasutustes hoolitseda selle eest, et vanematel inimestel, kes inglise keelt ei valda, oleks käepärast neid abistavad tõlgid, kuid nüüd loeme, et kodumaal, meie oma põlise maa pinnal, tuleb meil võõrastega keelt murda ja abi paluda, et meist ametiasutustes ja haiglates aru saadakse.

☆

Kommunistlikul Venemaal, kus kõik otsused, arvamised ja hinnangud alluvad partei kontrollile, leidub siiski mehi, kes ei karda tõega välja tulla kuigi nad sellega võivad sattuda vastuollu partei kõrgemate funktsionäridega ja tagatipus isegi põlu alla.

Üks selliseid mehi on N. Liidu Teaduse Akadeemia Maailmaruumi Uurimise Instituudi direktor dr. Roald Z. Sagdejev, kes mainis eraviisiliselt ühele läänеriikide ajakirjanikule, et Tshernobõli tuumajõujaama õnnetust ei põhjustanud jõujaama tööliste hooletus ja hoolimatus vaid viletsa kvaliteediga varustus. Direktor läks oma omapäraste paljastustega veelgi kaugemale, mainides, et sama viletsa kvaliteediga varustust kasutatakse ka nõukogude tuumalaengutega varustatud rakettide juures.

Viimasel ajal on läänemaailma ajakirjanduses sageli ilmunud artikleid, mis kiidavad ja ülistavad nõukogude tehnoloogiat, eriti maailmaruumi uurimisel. Tegelikult ei ole venelased sellel alal midagi uut leiutanud, vaid kopeerinud ainult seda, mida nad läänemaailmast on varastanud või kalli raha eest ostnud. Isegi need raketid, mida venelased kasutavad oma maailmaruumisõidukite üles laskmiseks, ei ole midagi erakorralist. Nende raketide mootorid baseeruvad ikka veel samadel põhimõtetel, mida välja töötasid saksa insenerid Teise maailmasõja lõppfaasis ning mida venelastel õnnestus omandada 1945. aastal kui Hitleri Saksamaa kokku variseb.

Kainema pilguga läänеriikide vaatlejad ei kahtle, et kuristik nõukogude ja läänemaailma teaduse vahel pidevalt laieneb. Seda arvesse võttes otsib Mihhail Gorbatshov läänemaailmaga meelelheitlikult teaduslikul alal koostööd. Läänemaailmal on praegu õige aeg nõuda selle koostöö eest väärilist hinda. Moskva ei taha seda maksta ja tahab sama mardisandimängu jatkata nagu ta tegi seda presidentide Nixoni, Fordi ja Carteri päevil.

AMI

Tagasivaade Berni kohtumisele

2.

Ameerika Ühendriikide delegatsiooni liige Edward Alexander pressiruumis andmas järjekordselt informatsiooni ajakirjanikele. Foto: Tann

27. mai hommikul Hotell „Bellevue Palace" plenaaristungite saalis jätkus viimane plenaaristung. Esimesena sai sõna Taani delegatsiooni juht, saadik Hans Kastoft, kes avaldas kahetsust, et nn. sotsialistlikud riigid ei soovi parandada suhteid meiega inimkontaktide kaudu. Ta avaldas lootust, et Bern ei ole viimane peatus meie liikumisel õigel teel, mille suunaks on nüüd Viin, kus loodame saavutada paremaid tulemusi inimkontaktide alal.

Belgia delegatsiooni juht, minister Jaques Laurent kutsus Nõukogude Liitu lõpetama oma ebahumaanset poliitikat ja kutsus Nõukogude juhte austama aja arengut, mitte mõttetult järgima vanu, ajast ja arust läinud dogmasid.

USA peadelegaat, saadik Michael Novak ütles, et peaaegu 11 aastat on möödunud ajast, mil kirjutasime alla Helsingi kokkuleppetele, kuid terve rida riike pole neid tänini austanud. Meil ei ole vaja allakirjutatud lepinguid ja kokkuleppeid, kui allakirjutanud riigid neid ise ei austa. Me kuulsime siin arvukalt juhtumeid, kus perekonnaliikmed on sunnitud elama lahus, kuna teatud riigid ei soovi tegelikkuses austada Helsingi ja Madriidi leppeid. Michael Novak kutsus N. Liitu ja tema liitlasi ümberhindama oma senist poliitikat inimõiguste alal ja tulema sügisel Viini paremate tulemustega, selles nii iseenesest mõistvas ja inimlikus küsimuses.

Inglismaa peadelegaat, sir Anthony Williams toetas USA ja teiste oma liitlaste seisukohta, avaldades kahetsust selle üle, et teatud riigid ei austa elementaarseid inimõigusi, mille tõttu lapsed ei saa ühineda oma vanematega. Ta märkis, et posti- ja telefoniühenduse pidamist inimestega N. Liidus on piiratud, ning kutsus üles Bulgaariat austama oma Türgi rahvusest minoriteeti. Kõne lõpul avaldas tunnustust Austria peadelegaadile, saadikule dr. Rolf Torovsky'le, kes Bernis oli palju aidanud kaasa, et Berni kohtumisele lähetatud delegatsioonid paremini mõistaksid üksteist.

Ida-Saksamaa peadelegaat dr. Werner Haenisch püüdis aga inimestele, kes soovivad reisida, või soovivad asuda elama välismaale, heita teatud varjundit, rõhutades et neid on vähe ja need on teatud kategooria inimesed, kuid tema valitsus eelistatavat hoopis inimkontakte ametiühingute ja teiste, taoliste riiklike organisatsioonide kaudu. Analoogilisel seisukohal inimkontaktide küsimustes, olid ka mõned teised sotsialistlike riikide delegatsioonide juhid lähtudes üldtuntud põhimõttest, et kommunistliku ideoloogiaga valitsused soovivad riiklikult kontrollida oma kodanike inimkontakte välisriikide kodanikega.

25-nda riigi esindajana sai sõna N. Liidu peadelegaat, sadik Youri Kachlev, kes kahjuks laskus vanadesse, nõukogude propagandavõtetesse, tsiteerides mitu korda M. Gorbatshovi kõnet, kus olevat ka mainitud inimõigustest ja vajalikkusest neid austada ning täita. Kuid samas hotell „Bellevue Palace" ees, kus parajasti kõneles saadik Kachlev, demonstreeris kokkulangemas, parandamatult vähjahaige Rozalina Popova Münchenist, kelle ainsaks sooviks on, et Nõukogude võimud lubaksid ta tütrel Veral, kes elab Moskvas, asuda elama oma ema juurde Saksamaale, nagu tuhanded ja tuhanded perekonnad ei saa ühineda ainult sellepärast, et N. Liit ei austa kõige elementaarsemaid inimõigusi.

Ungari delegatsiooni juht dr. Laszlo Demus ütles, et inimkontaktid on tähtsad ja tundlik element inimkonna arengus, avaldades kahetsust, et Bernis tehtud töö tulemusi ei saanud paberile panna, kuid see oli ikkagi suur töö, mis siin ära tehti ja võime julgelt vaadata tulevikule, Viinile.

Hispaania peadelegaat, saadik Juan Luis Pan De Soraluce mainis, et me peame küsima teatud valitsustelt, et miks peaaegu 11 aastat pärast Helsingi leppeid ja 3 aastat peale Madriidi kohtumist need riigid ei austa inimõigusi ja kontakte inimeste vahel, kutsudes kõiki delegaate vaatama Viini kohtumise suunas.

Järgnevatel sõnavõttudel avaldasid Berni Kohtumisele lähetatud delegatsioonide juhid optimismi ja lootust, et sügisel Viinis jõutakse tulemusteni, kus ka N. Liit ja tema liitlased hakkavad inimõigusi austama, mitte ainult paberil, vaid ka praktikas.

Viimaseks kõnelejaks oli Berni kohtumist korraldanud riigi, Shveitsi välisminister Pierre Aubert, kes kutsus samuti kõiki delegaate pöörama oma tähelepanu Viini kohtumise suunas, et Viinis võiksid ka need riigid, kes tänini pole austanud inimõigusi, ülesnäidata konkreetseid tulemusi sellel nii tähtsal, tundlikul ja inimlikul põhimõttel, mille alusel on rajatud ja eksisteerib kaasaegne tsiviliseeritud ühiskond.

Berni Inimkontaktide Ekspertide kohtumine läks ajalukku, kus läänеliitlased esmakordselt näitasid üles oma meelekindlust ja ei lasknud Nõukogude Liidul seda kohtumist oma propaganda huvides ära kasutada. Nõukogude juhid said Berni kohtumise kaudu tunda, et nad ei saa eksisteerida väljaspool aega ja ruumi. Ka neil tuleks sellest teha vastavad järeldused . . .

Heikki H. Tann

Iraan-Iraagi „tankerisõda" jätkub

Käesoleva aasta vältel on Iraani ja Iraagi lennukid rünnanud rohkem naftatankereid Pärsia lahes kui terve eelmise aasta vältel, teatatakse Washingtonist. USA ametivõimud on selle üle mures, sest laevade pommitamine ähvardab rahvusvahelisi kaubateid. Teatavasti on sõda nende kahe maa vahel kestmas juba kuendat aastat. Möödunud nädala jooksul pommitas Iraak kolme tanklaeva Pärsia lahe lõunaosas, kuna iraanlaste kopterid torpedeerisid ka omalt poolt kolme laeva, kaasa arvatud tanklaev mis vedas toorõli Abu Dhabist, hoopis erapooletust sadamast. Rünnakutel on mitmed meeskonnaliikmed surma saanud, kuid ükski tanker ei ole seni uppunud. Nõndanimetatud „tankeri" sõja algusest saadik aastal 1984 on toime pandud 144 õhurünnakut naftalaevade vastu. Käesoleval aastal üksi on toimunud 59 rünnakut. Kuid ühtki USA või N. Liidu laeva ei ole seni rünnatud.

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto,
Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõudi
KINNISVARALAENUD 9.50%
ISIKLIKUD LAENUD alates 11.00%
Informatsiooniks helistada:
465-4659
Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3,
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE
HOGAN GM
Chev Olds Limited
5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Tel. 291-5054, kodus 423-5716

Juubelilaager õnnestus Järvemetsal

Ameerika eestlaste südantsoojendavas sõpruses

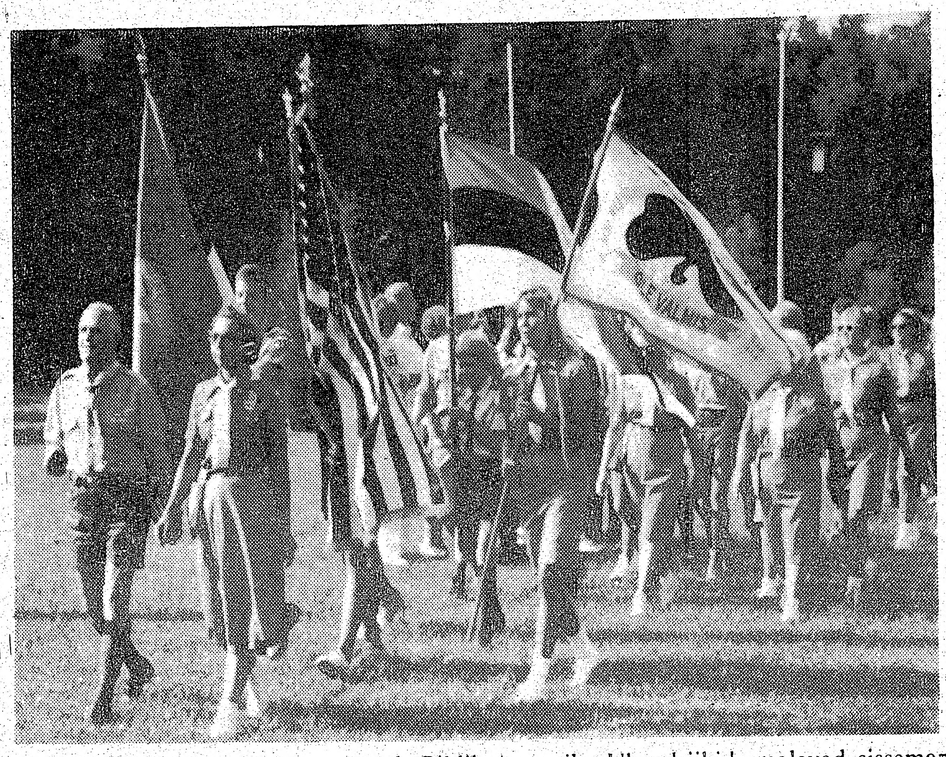

„Järvemetsa" skautlaagri avaparaad. Pildil Ameerika Uhendriikide malevad sissemarsil. Ees skautlagri juht skm. Harry Tarmo ja gaidlaagri juht ngdr. Laine Yllö.
Foto: Ervin Aleve

KÜLALISTE PÄEV

Juba laupäeva hommikul hakkasid saabuma noorte vanemad ja sõbrad. Laager oli avatud külalistele. Parkimisplatsil võis näha mitmete osariikide autonumbreid. Saabusid ka noortejuhid Torontost täienduseks meie esindusüksustele. Kohale oli jõudnud Kanada skautmaleva vanem skm. Ermi Soomet, Skautmastrite Kogu Kanada Koondise esimees skm. Eino Kuris ja maleva staabi liige skm. Bruno Lindre. Viimane pani kohe käiku oma populaarse töökoja: hakkas trükkima soovijaile T-särkidele Kanada esindusüksuse märki. Nädala keskel olid saabunud Kanadast veel peagaid gdr. Hilja Kuutma, gdr. Aili Silm ja gdr. Helgi Rosen. Nad on kõik Eesti Gaidide Liidu Keskbüroo liikmed. Laupäeval oli kohal ka ngdr. Elsa Lindre Torontost.

Laagris toimusid päeva jooksul vastastikused külastused. Liiguti ühest all-laagrist teise, pildistati ja juteldi. Pärastlõunal koguneti lipuväljakule, kus toimus spordiauhindade väljaandmine. Õhtul oli suurlõke. Lõkkejuhiks skm. Viktor Nigol.

JUUBELILÕKE

Juubelilõke süüdati kolmekümne tõrvikuga kolmekümne skaudi ja gaidi poolt, kusjuures lõkkejuht luges ette kõik laagrite nimed, mis peetud Järvemetsal. Järgnes tavakohane all-laagrite tutvustamine. Kui viimasena kord jõudis kanadalaste kätte, siis hüüti valju häälega: „Hüppa, hüppa, hüppa, hüppa juubelilaagri Järvemetsa. Meie, gaidid, skaudid Kanadast teid tervitame südamest!"

Esitati vanu ja uusi lõkkenalju, lauldi ja hõisati. Moodsa laagri lõkkeplats on hästi valgustatud, särades elektrituledes. Nii on võimalik näha, mis „laval" sünnib. Lavaks oli muidugi liivane murukamar. Kanada esindusüksuse lõkkenumbri oli kokku seadnud ngdr. Lydia van der Veen. Kanada juhid esitasid eraldi lõkkenumbri.

Kahetunnise lõkke lõpul sisenesid kolmkümmend gaidi ja skauti põlevate küünaldega, jäädes seisma poolsõõris. Ööpimeduses juhiti ainuke valgusevihk kõrgele puude vahele horisontaalselt heisatud Eesti lipule. Südamlikud lõpusõnad ütlesid gaidlaagri vanem gdr. Urve Põhi ja skautlaagri vanem skm. Linold Milles. Mõnesõnaline palve õpetajalt nskm. Tõnis Nõmmikult. Suur sõprusring tervel lõkkeväljakul — laager ja külalised. Ühislaul. Kolmekümnes juubelilõke oli ajalugu.

Pühapäeva hommikul algas laagris kibe sagimine: pakiti varustust ja pandi kokku telke. Suurem osa ehitusist lammutati, et jätta väljakut endisse korda tuleviku laagrite jaoks.

EKKE LOO — JUUBELILAAGRI PARIM SKAUT

Kell üksteist toimus pidulik laagri lõpetamine. Järvemetsal marsitakse pealipuväljakule teisiti kui Kotkajärvel. See on tingitud avarast maastikust. Sissemarsil on alati gaid- ja skautlaager kõrvuti juhtidega ja lippudega eesotsas. Vägev poiste ja tüdrukute kolonn jätab pealtvaatajatele imposantse mulje.

Paraadi juhatasid komandant skj. Tarmo Pallop ja tema abi ngdr. Saime Taps. Tänu hea laagri eest ütlesid skautlaagri juht skm. Harry Tarmo ja gaidlaagri juht ngdr. Laine Yllö. Mitmesuguste auhindade ja mälestusmärkide üleandmist teostasid skautlaagri vanem skm. Linold Milles ja gaidlaagri vanem gdr. Urve Põhi. Sõna võttis ka gaidlaagri auvanem pr. Aino Piirsalu.

Kanada esindusüksused olid samuti ametis lõpuparaadil. Mõlemad juhid — ngdr. Ingrid Kütt ja nskm. Endel Mell andsid laagrite juhtidele meie üksuse terashalli tuulejaki. Esindusüksuste vanemad gdr. Anna Orunuk ja skm. Silver Kask jagasid ameerika juhtidele kanada esindusüksuste nööpmärke.

Suurim üllatus tuli kui tehti teatavaks laagri parim skaut. Nskm. Leo Roometsa mälestuse rändauhinna, kui juubelilaagri parim skaut, võitis Kanada esindusüksuse liige Ekke Loo. Ekke ema on tuntud Kotkajärvel alalise abistajana laagrite läbiviimisel. Ta oli ka Järvemetsal köögipersonali hulgas. Head uudist kuuldes ruttas ta lipuväljakule, et kallistada oma vahvat poega.

Nüüd langesid Eesti sini-must-valge, Ameerika tähelipp ja Kanada vahtralehelipp viimast korda. Marsiti peavärava juurde, kus toimus pildistamine. Juubelilaager „Järvemetsa 30" oli lõppenud. Ja siis algas vihmasadu. Esimest korda 9-päevase laagri jooksul.

LEMBIT KOORITSALT LAAGRI LAUL

Laagris ilmus kaks numbrit laagrilehte „Järvemetsa Kõlakoda", mis trükiti kohalikus linnas. Seda toimetasid Jyri Kork, Einar Tamm, Lilian Grauberg-Bein, Victor Nigol ja Reet Kaseoru.

Laagri laulu „Kalevite vaim" oli loonud Lembit Koorits, kes oli ühtlasi julgeoleku juht.

Ameerika eestlaskonna suhtumine Kanada esindusüksustesse oli südantsoojendav. Seda nii laagri juhtkonna kui ka laagrit külastavate eraisikute poolt. Viimati olime seal kaheksa aastat tagasi; kuigi Järvemetsa asub Ontariost ainult 900 km kaugusel. Peale meie poiste ja tüdrukute viibisid laagris veel kogu aeg Eesti Gaidide Malev Kanadas juht ngdr. Anne-Mai Kaunismaa, Eesti Skautide Malev Kanadas juht skm. Egbert Runge, maleva staabi liikmed skm. Edvin Aleve, skm. Konsa Leemets ja skautmastrite kogu liige skm. Endel Ruberg. Varustuse transpordi korraldaja nskm. Mikk Jõgi. Juhtidena oli laagris veel Hamiltoni Kotka lipkonna piibrite pere juht ngdr. Maimu Nõmmik.

LINNASTUV JÄRVEMETSA

Juubelit pidava Järvemetsa laagrialade kohta võiks öelda, et selle lähem ümbrus on ikka rohkem ja rohkem linnastumas. Uued ehituskrundid on planeeritud kuni peaväravani. Tee on käetud asfaldiga. Isegi kõnniteed on juba olemas. Tõenäoliselt kerkivad sinna elamud lähemas tulevikus. See protsess on õnnetuseks ja õnnistuseks laagrialadele. Oleneb, kuidas sellele vaadata. Linna lähedus toob kaasa vandalismi, mis meil Kotkajärvel peagu täielikult puudub. Maahindade tõus on aga *teinud Järvemetsa 74-aakrilise* maatüki väga väärtuslikuks.

Laagriväljakud on hästi kujundatud kõigi vajalike ehitustega. Maapind on tasane, männimetsaga ja tugeva mustikavõsaga. Kõök koos juurdekuuluva söögisaaliga on kiviehitus. Peamaja on kahekordne. Mahutab laagristaabi, ambulantsi ja kohviku. Laagris on suur saun. Ujumiseks on tehisjärv liivaste kallastega. Peavärava lähedusse on ehitatud valvuri maja. Suur lipuväljak ja metsakirik koos „Pipra poega" ja postkontoriga moodustavad laagri keskuse. Laagris on kaks kaevu, korralik veesüsteem ja kõik all-laagrid on elektrifitseeritud. Õigemini on Järvemetsa laagrilinn.

E. A.

„Järvemetsa 30" skautlaagri parim skaut Ekke Loo koos oma emaga. Pr. Eda Loo töötas laagri ühisköögis.
Foto: Ervin Aleve

Jõekääru lasketagajärjed

Hiljuti lõppes Jõekääru Eesti Laste Suvekodu tegevus. Neli pingerikast nädalat on nüüd juba minevik, kuid mälestused sellest ajast on laste südameisse kirjutatud, veel aastate pärastki meenutatakse neid kauneid päevi ja loodud sõprussidemeid.

Allakirjutanule pole teada kui palju lapsi nelja nädala jooksul suvekodust läbi käisid, kuid on teada, et USA'st oli 30 kasvandikku, neist 10 Kaliforniast, 7 Marylandist, 2 Pennsylvaniast, 3 New Yorgist, 2 Connecticutist, 3 Virginiast ja 1 Illinoisist.

Laskeala juhataja E. Rubergi ütlusel olid neist paljud head laskurid. Nelja nädalase tegevuse kestel lasti soomlaste laskerajal välja mitutuhat lasku,

neist 3000 padrunit annetas hr. Varve Ottawast, kes on aastate jooksul annetanud Jõekäärule väga palju laskemoona.

Teine iga-aastane laskeala toetaja on EV kaitseväe major Ernst Tiivel Montrealist.

Jõekääru parim naislaskur möödunud suvel oli 14-aastane Laine Rebassoo USA-st ja parim meeslaskur 11-aastane Valev Rebassoo (Laine vend).

JÕEKÄÄRU LASKURITE TAGAJÄRGI

Suured poisid käelt: David Hogg 100-st võimalikust 99 (4 südamikus), Kristjan Wallner 99 (2), Raivo Ling 98 (1).

Suured tüdrukud käelt: Laine Rebassoo 100 (5), Kadri Linask 92.

Suured tüdrukud toelt: Kadri Linask 99.

Keskmised poisid käelt: Valev Rebassoo 100 (3), Hillar Ling 98 (2), Aari Evert 93.

Keskmised tüdrukud toelt: Monika Wallner 100 (3), Tiiu Sillavere 99 (5), Kathryn Hiir 98.

Keskmised poisid toelt: Mart Kaljurand 100 (5), Aari Evert 100 (4), Paul Sambla 99 (3), Andres Allpere 99 (3).

PRONKSMÄRGI LASKSID VÄLJA:

Hillar Ling, Paul Sambla, Merike Luud, Reet Kaseoru, Maimu Nõmmik, Tiia Pihl, Peeter Pirn, David Hogg, Toivo Paju, Aari Evert.

HÕBEMÄRGI OMANDASID:

Hillar Ling, Valev Rebassoo, Reet Kaseoru, Merike Luud, Peeter Pirn ja David Hogg.

Laskeharjutused toimusid määrustes ettenähtud ja CIL statuudi kohaselt. Kõik eelpool märgitud on Jõekääru tipplaskurid, keda dekoreeriti vastavate medalitega laagri lõpetamisel.

J. S-gi

Tamara Norheim-L

Unustamatus

1986 suvine ülemer

Pärast lühikest vaheaega sõduriõhtu. Teadustaja teata esimeseks esinejaks on kohalik janna Linda Pärtel.

Lootsime et pärast esinemis me einet kuna olime kõik võrd si näljased. Kuid see ei juht Üks esinemine järgnes teisele nejad/grupid/rahvatantsijad esitasid ikka rohkem kui ühe ri.

Torontolaste üheks kava punktiks kujunes hetk, kus meie laulugruppi kuuluvat Heljo Salumets ja Helga S koos kolmanda Toronto Eesti liide-toetava Nasringi liikme Kübarsepp'aga kutsuti lavale kokseks sõnavõtuks H. Salu poolt. Naisringi tubli töö vilja juba aastaid saadetud märg summasid eesti sõjainvali Saksamaal, kellest olid palju tõttu kohal. Meie kolm es said suure tänu osaliseks ja lavalt ära sületäite lilledega.

Kava ikka kestis ja esinej ütlematu hulk. Inimesed saali tusid üha lärmakamaks ja p jälginud enam keegi, mis lav dis. Näljased inimesed mood kõögi ette pika järjekorra ja ning tuttavad rääkisid om veelgi kõvemini. Paljud oli kunagisi sõjakaaslasi või o kohanud, keda polnud aasta saanud. Õhtu kulgeski sõdu rusõhtuks sõna tõsises mõ jäänudki aega üle laulda la dadele paigutatud laululehte

Oli kodu meil sisemaa põ
vöös,
Või ranniku liivasel ranna
Või saartel kus vihane to
sööst
Käis päeval ja ööl meie k
Me tulnud ja moodustan
terasest kee,
Mees mehega sammu si
Ja kõigil on ühine eesmär
Käes relvaga vaenlasel v

Vaid lühike puhkus ja laupäev. Lauljatele ei ant sest kell 9.00 hommikul olema kohal Kongressihalli proovil. (Kell 8.00 oli omavahelise väikese eelpr nud Penta Hotelli kõr Üldjuhte on mitmeid, na Ivalo (Göteborg), Jüri Ra holm) ja üks väga armas Villu Laidsaar (Reinimaa Segakoor „Leelo") jne. aga rõõmust silmad su kuulsime, et juba üldkoo ajal anti meie Asta Ballst gevaim aplaus tema poo tud kahte laulu kuuldes.

Laulupidu kujuneski se lalõpu ilusaimaks haripunk gunesime juba aegsasti k teiste kooridega, lavale. A riliippude ilus defilee. Näi saal, rõdu ja kogu lava oli vast kelle rinnus põles kauge kodumaa vastu põl tuse tuleleek. See leek ülendav ja nakkav. Kuuls kohe prof. dr. Wilhel soojas tervituses ja rahv tänu-aplausis. Eestikeelse ütles Elmar Reisenberg, huvide kaitsja Saksa Li gis. Laulsime Saksa hümn da salmi. Avasõna ütles Eestlaste Keskkomitee e hannes Västrik.

Laulame ühiselt oma dumaale alates A. Thomp tud „Kandlega". Järgneb „Kodutee". Ongi meie stadt'i kord juhatada kui laulame „Ma lilleside sind köidaks sellega" Tunneme end hästi laulde

järjed

**ti Laste Suvekodu tege-
nüüd juba minevik, kuid
südameisse kirjutatud,
se neid kauneid päevi ja**

ssoo 100 (5). Kadri Linask 92.
ured tüdrukud toelt: Kadri Li-
99.
eskmised poisid käelt: Valev
ssoo 100 (3), Hillar Ling 98
Aari Evert 93.
eskmised tüdrukud toelt: Mo-
Wallner 100 (3), Tiiu Sillave-
9 (5), Kathryn Hiir 98.
eskmised poisid toelt: Mart
rand 100 (5), Aari Evert 100
Paul Sambla 99 (3), Andres
re 99 (3).

**NKSMÄRGI LASKSID
JA:**

llar Ling, Paul Sambla, Meri-
Luud, Reet Kaseoru, Maimu
mik, Tiia Pihl, Peeter Pirn,
d Hogg, Toivo Paju, Aari

EMÄRGI OMANDASID:

ilar Ling, Valev Rebassoo,
Kaseoru, Merike Luud, Pee-
Pirn ja David Hogg.
skeharjutused toimusid mää-
s ettenähtud ja CIL statuudi
selt. Kõik eelpool märgitud on
ääru tipplaskurid, keda deko-
ti vastavate medalitega laagri
amisel.

J. S-gi

Oleneb, kuidas sellele vaada-
inna lähedus toob kaasa van-
mi, mis meil Kotkajärvel pea-
ielikult puudub. Maahindade
on aga teinud Järvemetsa 74-
iise maatüki väga väärtusli-

agriväljakud on hästi kujunda-
kõigi vajalike ehitustega. Maa-
on tasane, männimetsaga ja
va mustikavõsaga. Köök koos
dekuuluva söögisaaliga on ki-
tus. Peamaja on kahekordne.
utab laagristaabi, ambulantsi
ohviku. Laagris on suur saun.
miseks on tehisjärv liivaste kal-
ga. Peavärava lähedusse on
atud valvuri maja. Suur lipu-
ak ja metsakirik koos „Pipra
a" ja postkontoriga moodusta-
laagri keskuse. Laagris on
kaevu, korralik veesüsteem ja
all-laagrid on elektrifitseeri-
Õigemini on Järvemetsa laag-
n.

E. A.

oma emaga. Pr. Eda Loo
Foto: Ervin Aleve

Tamara Norheim-Lehela (2)

Unustamatus Heidelbergis

1986 suvine ülemererеis

Pärast lühikest vaheaega algas sõduriõhtu. Teadustaja teatas, et esimeseks esinejaks on kohalik lauljanna Linda Pärtel.

Lootsime et pärast esinemist saame einet kuna olime kõik võrdlemisi näljased. Kuid see ei juhtunud. Üks esinemine järgnes teisele. Esinejad/grupid/rahvatantsijad kõik esitasid ikka rohkem kui ühe numbri.

Torontolaste üheks kava haripunktiks kujunes hetk, kus kaks meie laulugruppi kuuluvat liiget, Heljo Salumets ja Helga Sooaru koos kolmanda Toronto Eesti Invaliide-toetava Nasringi liikme Juta Kübarsepp'aga kutsuti lavale lühikeseks sõnavõtuks H. Salumetsa poolt. Naisringi tubli töö viljana on juba aastaid saadetud märgitavaid summasid eesti sõjainvaliididele Saksamaal, kellest olid paljud seetõttu kohal. Meie kolm esindajat said suure tänu osaliseks ja tulid lavalt ära sületäite lilledega.

Kava ikka kestis ja esinejaid oli ütlematu hulk. Inimesed saalis muutusid üha lärmakamaks ja peagi ei jälginud enam keegi, mis laval sündis. Näljased inimesed moodustasid köögi ette pika järjekorra ja sõbrad ning tuttavad rääkisid omavahel veelgi kõvemini. Paljud olid oma kunagisi sõjakaaslasi või omakseid kohanud, keda polnud aastaid näha saanud. Õhtu kulgeski sõduri sõprusõhtuks sõna tõsises mõttes. Ei jäänudki aega üle laulda laule laudadele paigutatud laululehtedelt.

Oli kodu meil sisemaa põldude
vöös,
Või ranniku liivasel rannal.
Või saartel kus vihane tormide
sööst
Käis päeval ja ööl meie kannul.
Me tulnud ja moodustand
terasest kee,
Mees mehega sammu siin astub.
Ja kõigil on ühine eesmärk ja tee,
Käes relvaga vaenlasel vastu.

Vaid lühike puhkus ja juba oli laupäev. Lauljatele ei anta armu, sest kell 9.00 hommikul pidime olema kohal Kongressihallis üldlauluproovil. (Kell 8.00 olime juba omavahelise väikese eelproovi teinud Penta Hotelli kõrvalsaalis). Üldjuhte on mitmeid, nagu Hilja Ivalo (Göteborg), Jüri Raid (Stockholm) ja üks väga armas inimene Villu Laidsaar (Reinimaa Eestlaste Segakoor „Leelo") jne. Meil olid aga rõõmust silmad suured kui kuulsime, et juba üldkoori proovi ajal anti meie Asta Ballstadt'ile tugevaim aplaus tema poolt juhatatud kahte laulu kuuldes.

Laulupidu kujuneski selle nädalalõpu ilusaimaks haripunktiks. Kogunesime juba aegsasti koos kõigi teiste kooridega lavale. Algas koorilippude ilus defilee. Näis, et suur saal, rõdu ja kogu lava oli täis rahvast kelle rinnus põles ühendav, kauge kodumaa vastu põlev armastuse tuleleek. See leek oli meeltülendav ja nakkav. Kuulsime seda kohe prof. dr. Wilhelm Hahn'i soojas tervituses ja rahva tugevas tänu-aplausis. Eestikeelse tervituse ütles Elmar Reisenberg, eestlaste huvide kaitsja Saksa Liiduvabariigis. Laulsime Saksa hümni kolmanda salmi. Avasõna ütles Saksamaa Eestlaste Keskkomitee esimees Johannes Västrik.

Laulame ühiselt oma kallile kodumaale alates A. Thompson'i seatud „Kandlega". Järgneb J. Aaviku „Kodutee". Ongi meie Asta Ballstadt'i kord juhatada ühendkoori kui laulame „Ma lillesideme võtaks, sind köidaks sellega" (E. Võrk). Tunneme end hästi lauldes ta kindla juhatuse ja julgustava naeratuse saatel. Järgnevad kõik ilusad laulud niikui E. Oja „Kangakudumise laul", ühendatud naiskooride poolt esitatud J. Aaviku „Mälestus" ja H. Otsa „Kiigu kiike kõrgeelle". Ühendkoorid laulavad taas M. Härma „Lauliku lapsepõli" ning veelkord tuleb Asta Ballstadt'i kord juhatada — seekord ilusat M. Saare „Põhjavaim".

Lavale tulevad kauneis, sinivalgeis rõivais Stokholmi Algkooli Lastekoori liikmed. Nende puhtaid lauluhääli nautides on meil kõigil ülimalt uhke tunne et on võimalust näha ja kuulda armsaid noori kes nii vapralt oma võimeka juhi, Heli Siikaneni juhatusel meile kodumaa armastust südamesse laulavad. Nad laulavad A. Läte „Kus põhjalaine kohiseb", (U. Vinter) „Kodulaul" ja (G. Ernesaks) „Poisid optimistid". Nüüd kuuleme ühendatud meeskoori hästi esitatud kolme pala ja lõpuks uuesti ühendatud segakoori kolme laulu. Lõppsõna ütleb Edgar Bergmann, Keskkomitee abiesimees millele järgnevad tänu-avaldused ja Eesti hümn.

Kongresshalli ees särab suvine päike sinises taevas. Valmistume peokülalistega ja kooriliikmete ja sõpradega ühiseks rongkäiguks Heidelbergi ülikooli väljakule. Väike Toronto grupp tundub rongkäigul kõige laulu-lärmakam olevat. Erutus põleb rinnus ja ei saa kuidagi vaikida. Stokholmist pärinev (ringhäälingu) härra sammub pea kogu tee tagurpidi meie ees muna-sillutisel, hoides oma helilindistajat (video-aparaati) ikka otse meie Torontolaste ees.

Ülikooli platsile jõudes kuuleme meie kõikide huvides väga sütitava kõne prof.dr. Wilhelm Hahn'ilt kes lõpetab „Elagu Eesti!" Rahvale välja-jagatud õhupallid milledel trükitud sõnad „Freiheit für Estland" tõusevad nüüd pikkamööda kõrgele üle kauni Heidelbergi linnakese, ikka üles pilvede poole, lootuse ja usu valges värvis mis kord taas vabaduse meie armsa kodumaa rahvale toob.

Õhtune rahvapidu on jällegi väga rikkalikult kavastatud — enam-vähem samalaadne kui sõduriõhtu. Inimesed räägivad ja on omavahel nii seotud et kava mida laval pakutakse, jääb täiesti kõige muu varju. Oleme päevasest laulmisest ja marssimisest küllaltki väsinud ja läheme enne kava lõppu puhkama.

Jõuab kätte ilus pühapäeva hommik. Jumalagajätt meie peatuskoha, Penta Hotelliga Neckari jõe ääres. Koguneme ajaloolisesse protestandi kirikusse otse mäeveere all, kus ülevalt valvavad meid vana kuulus Heidelbergi loss ja selle tornide varemed. Eesti pojad ja tütred kelledest nii paljud on oma vanu sõpru, sugulasi ja tuttavaid taas leidnud, toovad siin rahulikus suur-kirikus oma Loojale tänu ilusate sõpruses veedetud päevade eest. Kirikus on meie, torontolaste pea-esinemine. Kuuleme pikka E. Arro orelisonaati prof. Carl. O. Märtson'ilt. Pärast altariteenistust ja palvet esitab Eva Wilson-Märtson kaks laulu. Kahjuks tunneme neid vaevalt ära eesti lauludena mis kaval on märgitud Vaimulik Aaria (A. Kapp) ja Minu Altar (M. Lüdig). Orelil saadab teda ta abikaasa. Irene Loosberg laulab vaikselt kuid võimsalt L. Avessoni äsja sulest-tulnud Jumala kiituslaulu. Taas laulab meile väga armsaks saanud lastekoor Stokholmist „Kas lill on kodumaa?" (M. Naissoo) ja „Mu isamaa on minu arm" (G. Ernesaks). Inimesed kuulavad harduses nende puhtaid ja kirikus kauneilt kõlavaid lauluhääli. ti ja tunnetega mängitud orelimuu- laulu „Ma tahan laulda ja kiita
Toronto väike koor laulab vapralt sikat teoloogia üliõpilase, Johannes Jehoovat . . ." Väljas särab ilm kui
ja hästi koos solisti Tamara Nor- Põllu poolt. Veel laulab E. Wilson- väljume kirikust orelihelinate saa-
heim-Lehelaga A. Virkhausi „Ma Märtson H. Tobias-Duesbergi Be- tel. Kiire jumalagajätt ja fotoapa-
tõstan silmad üles". Näeme Asta nedictuse. Palve ja õnnistamine. raatide klõpsutamine. Siit lähevad
Ballstadt'i rõõmsaist silmist et ole- Toronto koor laulab uuesti solisti T. paljud teed lahku. Meil seisab ees
me hästi teinud. Kuuleme veel häs- Norheim-Lehelaga L. Avessoni uut huvitav ja pikk bussireis.

IV Eestlaste Euroopa Laulupeo üheks kõrvalsündmuseks oli sõduriõhtu. Selle kava hulgas oli kolme Toronto eesti daami, Sõjainvaliide Toetava Ringi juhatusliikme austamine, kellele anti üle lillekimbud. Pildil vasakult Juta Kübarsepp, Heljo Salumets, Helga Sooaru, J. Västrik kõnepuldis, tema kõrval V. Laidsaar ja kaks eesti noort Rootsist, kes tegutsesid teadustajaina. Foto: VE

Eestlaste Euroopa Laulupeo helid ulatugu kodumaani

Heidelbergis, ühes Euroopa vanimas ülikoolilinnas, kus kool asutatud Paavst Urban VI loal Pariisi Sorbonne Ülikooli eeskujul 1386. aastal ja 130-tuhandelise elanikkonnaga, maalilises, Lõuna-Saksamaa linnas toimus 25. —27. juulini IV Eestlaste Euroopa Laulupidu, vabaduse manifestatsioon ja endiste rindemeeste kohtumine.

Möödunud sajandi keskel oli Eesti rahvuslik liikumine omandanud kindlama kandepinna. Selle tähtseks oli I Eesti Laulupidu, mis korraldati 1869. aastal Tartu „Vanemuise" lauluseltsi esimehe J. V. Jannseni algatusel, kes juba 1857. aastal oli hakanud väljaandma esimest eestikeelset ajalehte „Perno Postimees".

Rahvuslikus liikumises omandas suure programmilise tähtsuse. noore kooliõpetaja Jakob Hurda laulupeo pidulik avakõne, milles ta avaldas kolm programmilist eesmärki: et rahvuslikud organisatsioonid ja üldised rahvuslikud huvid ja ettevõtmised leviksid; et ükski eestlane, kes koolitamise teel oma talurahva seisusest kõrgemale tõuseb, et ta siis sellel põhjusel oma rahva hulgast ei lahkuks; ja et Eesti rahvas saaks õppida oma koolides oma enda emakeeles — need. Jakob Hurda poolt öeldud programmilised eesmärgid ei ole kunagi kaotanud oma aktuaalsust.

I Eesti Laulupidu peeti küll range vene sandarmeeria järelvalve all, nagu käesoleval ajal toimuvad Eestis üldlaulupeod range KGB ja miilitsa kontrolli all, kuid laulupeo hing ja vaim oli ikkagi Eesti oma ja esimest korda, pärast pikki sajandeid pääses sellel laulupeol eestlaste rahvusteadvus maksvusele, silmnähtavaks sai rahvuslik kokkukuuluvuse tunne, tänu sellele me saavutasime Vabadussõjas oma vabaduse ja iseseisvuse.

Rahvuslikku kokkukuuluvuse tunnet ei ole eestlane, pärast rahvuslikku ärkamisaega kunagi kaotanud, olgu see okupeeritud kodumaal, või vabas läänes ja see rahvuslik kokkukuuluvus viib meid kord uuesti vabadusele ja iseseisvusele.

Kui praegu nõukogude okupatsioonivõim kodumaal püüab eestlaste laulupidude traditsioone igati ärakasutada oma propaganda huvides, — katsudes näidata taolist rahvuslikku üritust, kui üldrahvuslikku poolehoiuavaldist nõukogude rezhiimile, siis pole see neil kunagi õnnestunud ja nõukogude võimul on tulnud kogeda, et iga nende poolt korraldatud Üldlaulupidu on lõppenud alati okupantide jaoks ebameeldivustega, kus eestlased on osanud leida sobivat võimalust näitamaks oma rahvuslikku kokkukuuluvust ja sallimatust okupantide suhtes.

Läänes elavad eestlased alustasid oma laulupidude traditsioonidega Münsteris, kus 1974. aastal toimus I Eestlaste Euroopa Laulupidu, mille eestvedajateks olid Saksamaa Eestlaste Keskkomitee esimees Johannes Västrik ja aseesimees Edgar Bergman. Seda rahvuslikku traditsiooni on jätkatud iga nelja aasta järele. Heidelbergi IV Eestlaste Euroopa Laulupeo organiseerijate, eelpool mainitud kahele nimele tuleb kindlasti lisada veel Villu Laidsaar sen., Linda Pärtel, Vilma Brinkman, Ülo Semmel, Aleksander Elken, Edgar Blossfeldt ja muidugi laulupeopatroon, eesti päritoluga Euroopa Parlamendi liige, prof.teol. dr. Wilhelm Hahn, kes kõik andsid oma parima panuse nimetatud väliseestlaste suurürituse sujuvaks kordaminekuks. Külalisi oli koos üle terve maailma ja isegi Kodu-Eestist.

Heidelbergi Kongresside Majas, kus toimus Laulupidu, Rahvapidu ja Sõduriõhtu, oli eeskujulikult organiseeritud kirjanduse väljapanekmüügilaud, kus ei puudunud ka kodumaa kunstnike Nora Raba, Tiiu Evingu, E. Reemetsa ja J. Laasi tööd, mille väljapaneku eest hoolitses Kölni-eestlane Ivar Grave.

Heidelbergi Laulupeol esinesid sütitavate avakõnedega Eestlaste huvide kaitsja Saksa Föderatiivse Vabariigi Valitsuse juures Elmar Reisenberg, Saksamaa Eestlaste Keskkomitee esimees Johannes Västrik ja Ülemaailmse Eestlaste Kesknõukogu esimees Lembit Savi, kes oma kõnes avaldas kindlat veendumust, et veel sellel sajandil saab Eesti vabaks!

Innustav oli näha seda tõusvat sädet laulupeol, publiku ja esinejate silmis ning tunda rahvuslikku kokkukuuluvust Eestile vabadustnõudva rongkäigu ajal ja pühapäeval Heidelbergi Ülikooli krikus pidulikul jumalateenistusel-kontserdil.

Heidelbergist, Eestlaste Euroopa Laulupeolt lahkuvate külaliste, esinejate ja korraldajate sooviks jäi: kohtume taas järgmisel laulupeol nõudmaks vabadust Eestile!

H. Tann

Heinsoo Insurance Brokers Ltd.
Eesti Majas
Toronto, Ontario M4K 2R6
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Telefon 461-0764

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

SPORT

4 maailmarekordit ujumise maailmameistrivõistlustel

Madriidis peetaval ujumisvõistlusel ei käinud kanada ujujate käsi peale sünkroniseeritud ujumiste kuigi hästi. Meistritiitli saavutas 100 m rinnuliujumises Victor Davis ajaga 1.02,71. Naiste 100 m rinnuliujumises jõudsid A finaali Allison Higson ja Cindy Õunpuu, Allison jäi ajaga 1.09,84 neljandaks, Cindy 1.12,28-ga kaheksandaks.

Kanada sai 3 kuldmedalit sünkroniseeritud ujumises: sooloujuja — Carolyn Waldo 200.033 p., duett — Waldo ja Michelle Cameron — 196.267, naiskonna ujumises saadi 191.200 p.

Maailmameistrivõistlustel saavutasid Ida-Saksamaa naisujujad neli uut maailmarekordit: 100 m rinnuliujumises saavutas Sylvia Gerasch 1.08,11, 200 m rinnuli Silke Hoerner 2.27,40, 400 m teatevabaujumises (Kristin Otto, Saabina Schulze, Manuela Stellmach, Heike Friedrich) 3.40,57. 800 m teatevabaujumises (Stellmach, Astrid Strauss, Nadia Bergknecht, Friedrich) 7.59,33.

Üldkokkuvõttes tuli esikohale Ida-Saksamaa — 14 kuld-, 12 hõbe- ja 4 pronksmedalit, teine USA 9—10—13, kolmas Kanada 4—2—2, neljas Lääne-Saksamaa 4—2—1.

Laura Randmaa jäi finaalis teiseks

Kanada noorte tennise meistrivõistlustel oli Laura Randmaa edukas. Kuni 16-aastaste klassis tuli ta teisel ringil esikohale võites Anne Juneau, Montrealist. Veerandfinaalis võitis ta neljapäeval, 21. augustil Amy Zweigi 6:0, 6:2, pääsedes sellega finaali.

Finaalis tuli tal alla 16-aastaste tütarlaste klassis vastu võtta kaotus Maureen Drake'ile 6:2, 6:2, kuigi ta oli sama tennismängijat varem võitnud.

Ka paarismängus jäi paar Lindsy Matthews ja Laura Randmaa teisele kohale, võitjaks tulid Duda ja Lisa Parks, Torontost 7:5, 6:3.

Spordiuudiseid kodumaalt

Eesti vormelautosõitjate hea tase püsib. N. Liidu meistrivõistluste II etapil Kiievi ringrajal tuli esimeseks Toomas Napa autoga „Estonia". Toivo Asmur jäi 11-ks. Kahe etapi eesotsas on T. Napa 200, kolmas Mart Kongo 175, viies Toivo Asmur 105, kaheksas Urmas Põld 68. Järgmine etapp sõidetakse Riias.

☆

Harkus korraldatud triatlonil, kus võistlejad peavad ujuma 1.9 kilomeetrit, jooksma 19 kilomeetrit ja sõitma jalgrattal 191 kilomeetrit, tuli esimeseks Nikolai Politjajev, kuna teiseks jäi Runo Ruubel ja kolmandaks Kalju Ojaste. Parim noor oli üheksandana lõpetanud Aivar Köök ja parim veteran oli Kalju Koch.

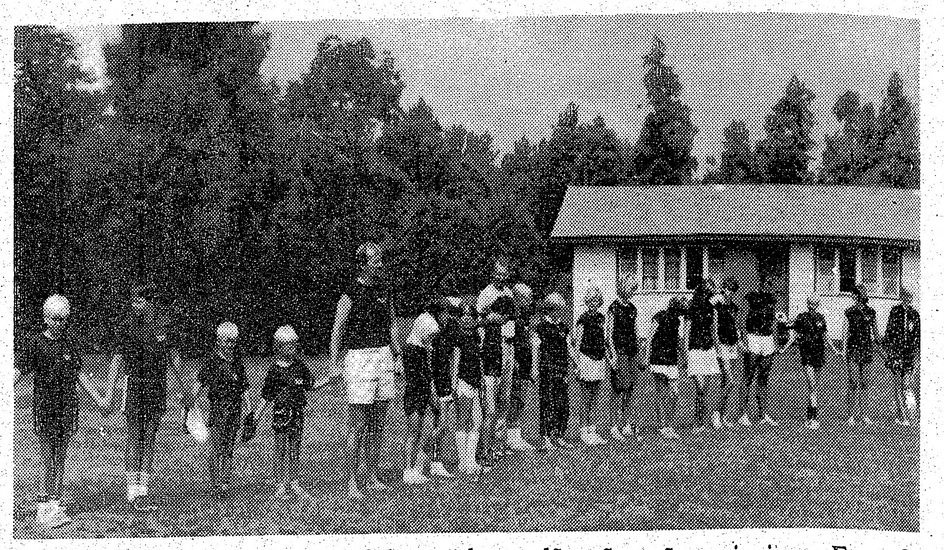

Sportlaager '86 laagri juht Jaan Schaer ütlemas lõppsõna sõprusringis. Foto: Orav

„Sõprusmängude" tipptulemusist

Ameeriklase Turneri poolt korraldatud „Sõprusmängudel" ehk Hea Tahte mängudel tuli Heino Puuste odaviskes teiseks tagajärjega 83.12, kuues oli teine eestlane Marek Kaleta 78.20.

Kaugushüppes oli esimene venelane Robert Emmiyan 8.61. Senine idasakslase Lutz Dombrowski Eurooparekord oli 8.54, mis hüpati 1980 Moskva olümpiamängude ajal.

Ameeriklanna Jackie Joyner oli esimene seitsmevõistleja, kes ületas 7000 punkti piirijoone. 24-aastase Joyneri punktide arv oli 7148, purustades sellega idasakslanna Sabine Paetzi 1984. a. tehtud maailmarekordi 6946. Meeste kümnevõistluse esimesed kolm kohta võitsid venelased, esikoha Grigory Degljarov 8322 p.

Kanadalane Ben Johnson võitis 100 m jooksu ajaga 9.95, mis on kõigi aegade teine kiireim aeg, ameeriklane Carl Lewis jäi kolmandaks ajaga 10,06.

Uue maailmrekordi saavutas 22-aastane maailmarekordimees Sergei Bubka. Ta alustas 5.70-st, ületas selle nagu ka järgmise 5.85 esimesel katsel. Seejärel tellis ta 6.01 ja lendas sellestki üle esimesel katsel. See oli Bubka kuues maailmarekordi parandamine. Teisele kohale jäi nõukogude teivashüppaja R. Gautullin 5.80, kolmas ameeriklane E. Bell 5.75.

Lõpuks medalite arvestus: N. Liit 105 kuld-, 74 hõbe- ja 43 pronksmedalit kokku 222; USA 40 — 40 — 51 kokku 131; kolmas Bulgaaria 4 — 7 — 19 kokku 30; Ida-Saksamaa 7 — 11 — 10 kokku 28, Rumeenia — 6 — 6 — 6 kokku 18; Kanada 2 — 0 — 2 kokku 4. Üllatuseks oli Ida-Saksamaa tagasihoidlik esinemine, jättes võistlused peamiselt kahe suurriigi sportlaste vaheliseks duelliks.

Spordimärkmeid

Santiago de Los Caballeros peetud Dominikaani kergejõustikuvõistlustel hüppas kuubalane Jaime Jefferson kaugust 8.34. Rhedes, Lääne-Saksamaal hüppas ameeriklane Larry Myrricks 8.50.

☆

Nyköpingis, Rootsis püstitas Kasimir Zalar uueks Rootsi teivashüpperekordiks 5.70.

☆

Dresdenis toimus kergejõustiku Grand Prix neljanda etapi võistlused. Kaugushüppes kordas idasakslanna Heike Drechsler 7.45-ga poolteist nädalat tagasi püstitatud maailmarekordit, teine Helga Radke 7.16. Vasaraheites võitsid venelased kõik kolm esikohta: Sergei Litvinov heitis 86,04, mis on kõigi aegade teine tulemus, Juri Sedõhh 84.92 ja Igor *Nikulin 82.34*.

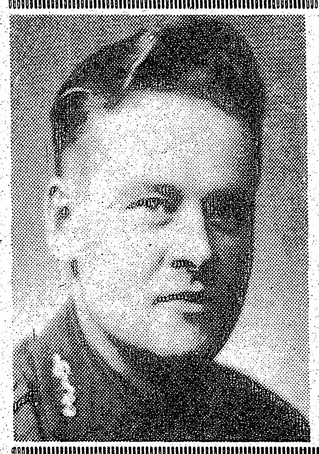

Tulid, olid ja põgenesid

Kui venelased hävitasid Eesti iseseisvuse

11.

Koolis õpetati sisemise soemüüri ja ahjude tegemist, samuti välismüüri telliste ladumist. Pottseppmeistriks ja müüriehitamise õpetajaks oli Eesti lendurohvitseri ja tuntud suusataja Tamme isa. Selle Tamme õpilaseks oli see uus, kena väljanägemisega eesti keelt rääkiv Petserist pärit vene nooruk. Ta kandis leitnandi auastmeid ja erines oma välimuselt ning olemiselt tunduvalt teistest ametivendadest.

Seda noorukit tundsin juba ammust ajast, ta oli alati lõbus ja heatahtlik. Kuidas ta selle alatu ameti peale sattus jäi minule teadmata, seda ei julgenud ma temalt ka küsida. Ka polgus viibimise ajal paistis ta olevat eelmisest inimlikum kui teised nuhkide seisuses olevad olevused. Aga ega neid mehi võinud ühtegi usaldada, sest nad kõik olid kiskjad „lamba nahas".

Polgu koosseisu tuli kaks, hiljuti Venemaal, vist Leningradis Veterinaarakadeemia lõpetanud leitnandi auastmes venelasest vet.-arsti. Vladimir Katzalov ei kuulunud kommunistlikku parteisse. Ta oli arukas arst. Teine, Anatoli Popov oli kom.partei liige ja oli oma olemiselt ja teadmiselt „tubakas", nii et meie ajateenijad vet.-velskerid teda „vinguse sakrutka" hoidjaks kutsuma hakkasid, tema vet.-ala nõrga teadmiste pärast. Nende polku ilmumisel jäin mina edasi vet.-arsti kohale, nimetusega polgu vet.-arst. Kazalov jäi polgu staabi juurde ja minule abiliseks, kuna Popovile määrati III divisjoni hobuste arstimine Pankovitsa mõisas. Sinna ta sõitis vajaduse korral Laurast hobuseid kontrollima ja neid ravima.

☆

Varsti peale Kazalovi ja Popovi polku tulekut algas talvemanööver. Sellest mina osa ei võtnud, vaid jäir kahe ajateenija vet.-velskeriga Laurasse haigeid hobuseid ravima. Kui polk manöövrilt tagasi tuli, siis Popov kandis minule ette, et üks hobune olevat oma jalga tugevasti vigastanud ja lonkavat, ei panevat jalgagi maha. See oli III divisjoni hobune ja Popov käis teda seal ravimas. Ta oli seal käinud ligemale 3 nädalat kui ta mind kutsus hobust vaatama, sest tema ei saavat aru, miks hobune ei parane.

Kuna oli külm talvine ilm ja lund palju, ning sinna tuli sõita lahtisel reel, sellepärast ütlesin: „Sina oled arst. See hobune kuulub sinu ravile, mina sinna selle külmaga küll sõitma ei hakka." Ta lubas bussipileti osta. Olin bussisõiduga nõus. Kui me kohale jõudsime ja hobustetalli läksime, siis paistis juba eemalt, et asi on päris tõsine. Oli silmaga näha, et haige jala poolne puus oli madalam ja lihaste atrofeerumine märgatav. Läksin hobuse juurde, liigutasin jalga ja panin kõrva vastu haiget kohta. Seal oli selgesti kuulda krõbinat. Küsisin Popovilt: „Miks sina seda hobust oled nii kaua piinanud?" — „Mis viga?" küsis ta. Ütlesin, et hobuse jalaluu on murdunud ja hobune tuleb hukata. Popov vastas: „Eile küll veel ei olnud." See ajas mind nii naerule, et Popovil häbi hakkas.

Kandsin nähtu polguülemale ette ja ütlesin, et hobune tuleb hukata. Ei mäleta, kes tegi korralduse hukkamiskomisjoni määramiseks, kas polguülem või komissar. Komisjoni kuulusid: esimees III divisjoni ülema abi kpt. V. Jaek, liikmed mina ja Laura rajooni vet.-arst Verner Kirsiväli. Jälle üks näide selle kom.parteisse kuuluva vene vet.-arsti „tarkusest".

Küsisin kord vet.-arst Katzalovilt: „Miks Popov vet.-alal nii nõrga teadmistega on?" Ta ütles: „Küsi Popovilt poliitikat, küsi mis mõni suur partei boss kunagi tähtsat on rääkinud, siis Popov räägib sulle sõna-sõnalt selle jutu." Küsisin kas sellega saab ka Veterinaar-Instituudi lõpetada? Katzalov vastas: „Muidugi, ja veel kergemini. Ka siis on kergem lõpetada kui kuulud kom.-parteisse."

Juhtusin kord Popoviga jutlema ja küsisin otsekoheselt: „Seltsimees Popov, kust see tuleb, et sina veterinaar alal nii nõrk oled? Kas oli sinu ajal ülikoolis väga palju õpilasi, et üle teiste oli raske loenguid kuulata või said vähe praktikat? Ta vastas: „Oli tõesti palju, meil on prii ülikool, sellepärast on palju õpilasi."

☆

Kord oli hobustetalli kõrval, tallivalvur vett „viskamas", mida juhtus nägema üks politruk. Ta karjus tallivalvurile: „See ei ole kultuurne!" (eto ne kulturno). Valvur ehmus ja kadus talli tagasi. Sama politruk oli korteris Laura alevis ühe maja ärklitoas, mille aken oli Kooli kaupluse poole ning oli tänavale nähtav. Igal hommikul oli lumel näha paberinutsakuid ja viinapudeli kaelad paistsid lumest välja. Kui sadas lund, siis kadusid need lume alla. Kord oli aga suur sula ja siis sulas lume alt välja suur paberituustide hunnik ja palju viinapudeleid. Kui sõdurid neid koristama aeti, siis selgus, et pudelid olid vedelikku täis ja haisesid, paljud neist katki külmunud. Paberi sisse oli mässitud see „paksemat sorti kraam", mis sõduri, kes seda koristas, oksendama ajas. Nii et „kõrge kultuuriga" mees, vene politruk oli mugav, ei tahtnud külmaga väljakäiku (milline asus õuel) minna, vaid tegi seda asja „lihtsamalt". Paksem „Pravda" paberisse ja vedelam tagasi viina pudelisse, siis mõlemad lihtsalt aknast välja.

Sõdur koristas ja karjus kuradeid.

Oli teisigi sarnaseid juhtumeid ka teiste juures, kus ööpoti asemel kasutati ajalehe paberit, viin joodi pudelist ära ja „destilleeritud vesi" lasti pudelisse tagasi joosta, mis siis aknast välja visati.

Kord istusime velsker Naruskoviga sööklas, kus oli einetamas ka polgukomissar. Kui ta oli söönud ja hakkas välja minema, tuli ta minu laua juurde ja küsis meilt, õigesti minult: „Miks mina ei ole kompartei liikme kandidaadiks hakanud või parteisse astunud? Vist pidas ta mind juba nii ustavaks, et selle ettepaneku tegi. Vastasin temale julgelt: „Seltsimees komissar, mina olen ka seda mõtelnud, kuid olen jõudnud otsusele, et mina ikka parteisse ei kõlba. Olen juba küllalt vana, ja võtan ka „vähe" napsu. Kuid minul on noor poeg, kui ta vanemaks saab siis tema astub kindlasti parteisse." Ta lahkus sõnagi lausumata ja ei teinud enam kunagi minule seda ettepanekut. Olin sellest „surmast" jälle pääsenud ja tänasin Jumalat abi eest.

Oma „jäljed" jättis see siiski. Nimelt sai mõnele arvatavale sõbrale räägitud, et komissar „kutsus mind oma usku" vastu võtma ja varsti levisid jutud, et näe kus kuradi Säägi olevat oma värvi muutnud ja kahtlustati võib-olla olen kommunist.

(Järgneb)

Karl Ast Rumor

Mitme tuntud kultuuri ja po tikamehe tänavuse sajandivanu sünniaasta tähistajate hulgas ka kirjanik, poliitikamees ja d lomaat Karl Ast Rumor. Toror eestlasile on ta veel elusana mäl tusis, võttes siin osa mitmest k tuurisündmusest.

Karl Ast (kirjanikunimega R mor) sündis 19. veebruaril 18 Orava vallas Võrumaal taluoma ku pojana. Õppis Petseris ja Treffneri gümnaasiumis. Võ osa 1905. a. revolutsioonilisest kumisest Vene tsaarirezhiimi v tu, viibis põgenikuna välismail tsaaririigi vanglas 1907—10. töötanud ajakirjanikuna, kirja kuna, tegutsenud poliitikuna Ee Vabariigi loomisel ja hiljem oln Maanõukogu sekretär, Asuta Kogu ja mitme riigikogu liige s siaaldemokraatlikus partei rühm Olnud Vabariigi Valitsuse lii Reisinud mitmetel maadel, oln pressiatashee Rootsis, Eesti kons Rio de Janeiros, elanud Kanad ja USA's. Suri 9. juulil 1971 N Yorgis.

Tema loominguperioodi võ vaadelda kolmes osas. Esime raamatuna ilmus novellikogu „S sed tormis" (1911), siis „Lumi kõrguste poole" (1913), olles aj selt nooreestlaste kaasaegne. „ led sügisöös" (1919) ja „Siiruvii line" (1921). Oma loomingulaa oli ta lähedane naturalismile, k andis ka romantilisi lüüriliselt h gestatud teoseid. Rumor kuju

Enn Reitel muusikali peaosas

Londonis (Inglismaal) asu Adelphe Theatre'is on pikemat ga mängitud Noel Gay muusik tekst ja lüürika L. Arthur Rose Douglas Farber, kus peaosalis on eestlane Enn Reitel Bill Sm soni osas.

Adelphe teater pühitses 19 aastal oma 52. aastapäeva prae se uue hoone avamisega. Sa kohal on olnud teatrihoone si juba aastast 1806. „Me and Girl" lavastati esmakordselt ju 1937, on filmitud „Lamb Walk" nime all ja nüüd on täi ümberkohandatud ning täienda ning saanud senini eriti hea h nangu. „Me and my Girl" tegev on vastandlik „My fair Lady'le

Enn Reitel sai oma kõnekun ja draama-alase väljaõppe Cent School of Speech and Dra Lahkudes 1976 ta ühines Ro Exchange teatriga Manchest mängides „The Rivals" ja „Pri of Homburg"; järgnevatel hoo gadel on mänginud mitmeis o des. Töötas ühe hooaja Prosp Theatre Company's, Old Vic te ris, 1970 Greenwiches. Teatr vastuste kõrval on mänginud mides, nende hulgas osad Lan lot Gobbo „Veneetsia kaupmeh (BBC TV-le), „The Misfi (Yorkshire TV-le). Kahes seeri „The Optimist" ja „The Mog" nes Central TV-le. Ta on taganõ tav ka raadio- ja TV-komment torina.

Mõtteteri

Mida väiksem on grupp, s enam valitseb selle sees kiiv Mida suurem grupp, seda selge ni on kiivuse seaduslikkus välj datud grupi seadustikus ja ke vas moraalis.

Arvo Valto

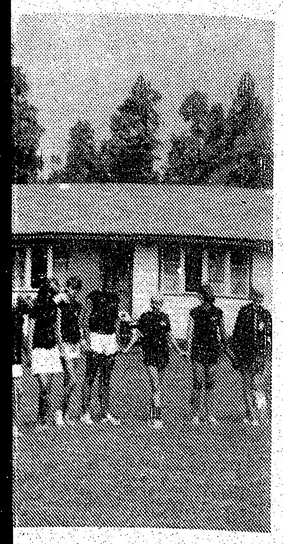

pprusringis. Foto: Orav

ordimärkmeid

antiago de Los Caballeros pee- Dominikaani kergejõustiku- stlustel hüppas kuubalane Jaime erson kaugust 8.34. Rhedes, ine-Saksamaal hüppas ameerik- e Larry Myrricks 8.50.

☆

Nyköpingis, Rootsis püstitas Ka- ir Zalar uueks Rootsi teivashüp- ekordiks 5.70.

☆

Dresdenis toimus kergejõustiku nd Prix neljanda etapi võistlu- Kaugushüppes kordas idasaks- na Heike Drechsler 7.45-ga lteist nädalat tagasi püstitatud ilmarekordit, teine Helga Rad- 7.16. Vasaraheites võitsid vene- d kõik kolm esikohta: Sergei inov heitis 86,04, mis on kõigi ade teine tulemus, Juri Sedõhh 92 ja Igor Nikulin 82.34.

peamiselt kahe suurriigi sport- e vaheliseks duelliks.

rge kultuuriga" mees, vene po- k oli mugav, ei tahtnud kül- ga väljakäiku (milline asus õuel) na, vaid tegi seda asja „lihtsa- t". Paksem „Pravda" paberisse vedelam tagasi viina pudelisse, mõlemad lihtsalt aknast välja. õdur koristas ja karjus kura- d.

Oli teisigi sarnaseid juhtumeid teiste juures, kus ööpoti asemel utati ajalehe paberit, viin joodi elist ära ja „destilleeritud vesi" pudelisse tagasi joosta, mis siis ast välja visati.

Kord istusime velsker Narusko- a sööklas, kus oli einetamas ka gukomissar. Kui ta oli söönud akkas välja minema, tuli ta mi- laua juurde ja küsis meilt, õi- ti minult: „Miks mina ei ole nparlei liikme kandidaadiks ha- ud või parteisse astunud? Vist as ta mind juba nii ustavaks, elle ettepaneku tegi. Vastasin ale julgelt: „Seltsimees komis- , mina olen ka seda mõtelnud. d olen jõudnud otsusele, et mi- ikka parteisse ei kõlba. Olen ju- küllalt vana, ja võtan ka „vä- napsu. Kuid minul on noor g, kui ta vanemaks saab siis a astub kindlasti parteisse." Ta kus sõnagi lausumata ja ei tei- d enam kunagi minule seda ette- ekut. Olin sellest „surmast" jäl- pääsenud ja tänasin Jumalat abi t.

Oma „jäljed" jättis see siiski. melt sai mõnele arvatavale sõb- e räägitud, et komissar „kutsus nd oma usku" vastu võtma ja rsti levisid jutud, et näe kus ku- di Säägi olevat oma värvi muut- d ja kahtlustati võib-olla olen mmunist.

(Järgneb)

kirjandus • kunst • muusika

Karl Ast Rumori sajandi sünnipäeval

Karl Ast Rumor

Mitme tuntud kultuuri ja poliitikamehe tänavuse sajandivanuse sünniaasta tähistajate hulgas on ka kirjanik, poliitikamees ja diplomaat Karl Ast Rumor. Toronto eestlasile on ta veel elusana mälestusis, võttes siin osa mitmest kultuurisündmusest.

Karl Ast (kirjanikunimega Rumor) sündis 19. veebruaril 1886 Orava vallas Võrumaal talumaniku pojana. Õppis Petseris ja H. Treffneri gümnaasiumis. Võttis osa 1905. a. revolutsioonilisest liikumisest Vene tsaarirezhiimi vastu, viibis põgenikuna välismail ja tsaaririigi vanglas 1907—10. On töötanud ajakirjanikuna, kirjanikuna, tegutsenud poliitikuna Eesti Vabariigi loomisel ja hiljem olnud Maanõukogu sekretär, Asutava Kogu ja mitme riigikogu liige sotsiaaldemokraatlikus partei rühmas. Olnud Vabariigi Valitsuse liige. Reisinud mitmetel maadel, olnud pressiatashee Rootsis, Eesti konsul Rio de Janeiros, elanud Kanadas ja USA's. Suri 9. juulil 1971 New Yorgis.

Tema loominguperioodi võib vaadelda kolmes osas. Esimese raamatuna ilmus novellikogu „Säästed tormis" (1911), siis „Lumiste kõrguste poole" (1913), olles ajaliselt nooreestlaste kaasaegne. „Tuled sügisöös" (1919) ja „Siiruviiruline" (1921). Oma loomingulaadilt oli ta lähedane naturalismile, kuid andis ka romantilisi lüüriliselt hingestatud teoseid. Rumor kujunes nende teostega eesti novelli tähelepandavaks loojaks.

Teine loomingujärk järgnes teostega novellikogudega „Mürgine vili" (1926), „Sammud kaduvikku" (1928), „Kui Saara naerab" (1928), mille alusel hakati teda pidama üheks parimaks eesti novellistiks. Katsetas ka draamateosega „Valge naine" (1928) ning kirjutas mitu reisikirjeldust „Palava päikse ja fanaatilise usu maalt" I—III (1930—31) oma reisist Tseilonile ja „Allah ja tema rahvas" (1936) Marokost.

Kolmandaks perioodiks võib pidada paguluses loodud teoseid, novellikogud „Uned ja mured" (1953), „Kuldlind" (1959) ja „Tuule viiul" (1962). Neis on ilmunud nii uusloomingut kui ka varemast võetud paremiku valimik. Miniatüüride kogu „Liivakella all" (1971).

Paguluses ilmus ka tema ainus romaan, 1920-ndate aastate elu Brasiilias kirjeldav „Krutsifiks" (1960), mida on peetud tema keelelis-stiiliseks meistritööks (A. Mägi). Kirjelduses on poliitiline-usuline märatsusliikumine Brasiilias otse viiraltliku pinge ja detailirikkusega lugeja ette toodud. Dünaamilisi massistseene vürtsitab rahvalikult mahlane dialoog. „Krutsifiks" peaks olema sõnarikkamaid teoseid eesti kirjanduses, hõlmates kõige ülevamat kõrvuti maaligidaselt lihtsa-mahlakaga (A. Mägi).

Oma erootilise avameelsusega ärritas ta oma iseseisvuseaegseid lugejaid, kuid tema psühholoogiline analüüs oma tegelaste iseloomustamisel on andnud teoseid, mis olid sellase eesti novellikirjanduse kõrgemal tasemel. Oma hilisemas loomingus lähenes ta F. Tuglase loomingulisele kreedole: luua müüte, mida peeti kõrgeimaks saavutuseks sellases kirjanduses.

Karl Rumor on jäänud eesti novellikunsti kõrgetasemeliseks viljelejaks, mille kohal tema ainus romaan tõuseb silmapaistva kunstiteosena.

HO

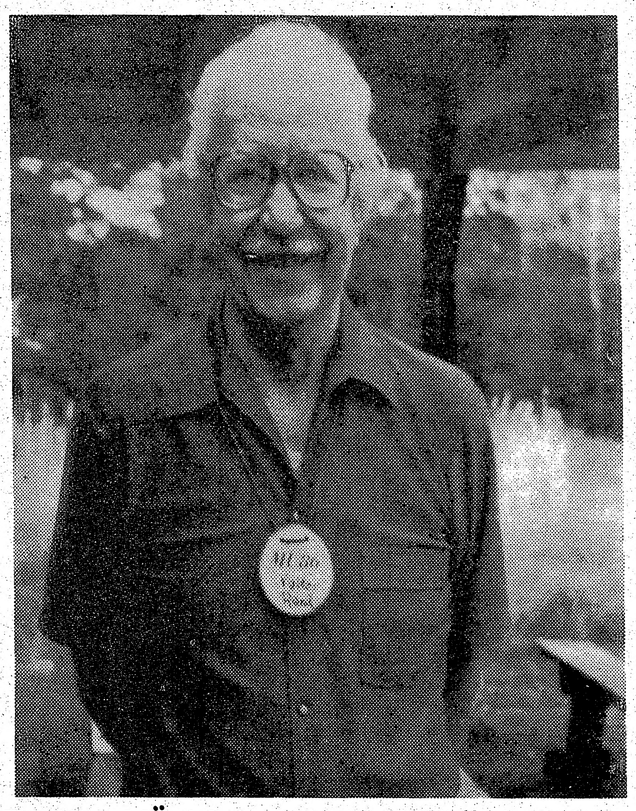

Tänavune MÜ doktor „honoris causa" prof. emeeritus Valter Rand sai oma „ülikolli" Heino Jõelt, MÜ doktor „humoris causalt". Foto: Jämesäär

Enn Reitel muusikali peaosas

Londonis (Inglismaal) asuvas Adelphe Theatre'is on pikemat aega mängitud Noel Gay muusikali, tekst ja lüürika L. Arthur Rose & Douglas Farber, kus peaosaliseks on eestlane Enn Reitel Bill Smitsoni osas.

Adelphe teater pühitses 1982. aastal oma 52. aastapäeva praeguse uue hoone avamisega. Samal kohal on olnud teatrihoone siiski juba aastast 1806. „Me and my Girl" lavastati esmakordselt juba 1937, on filmitud „Lambeth Walk" nime all ja nüüd on täiesti ümberkohandatud ning täiendatud ning saanud senini eriti hea hinnangu. „Me and my Girl" tegevus on vastandlik „My fair Lady'le".

Enn Reitel sai oma kõnekunsti ja draama-alase väljaõppe Central School of Speech and Drama. Lahkudes 1976 ta ühines Royal Exchange teatriga Manchesteris, mängides „The Rivals" ja „Prince of Homburg"; järgnevatel hooaegadel on mänginud mitmeis osades. Töötas ühe hooaja Prospect Theatre Company's, Old Vic teatris, 1970 Greenwiches. Teatrilavastuste kõrval on mänginud filmides, nende hulgas osad Lancelot Gobbo „Veneetsia kaupmehes" (BBC TV-le), „The Misfits" (Yorkshire TV-le). Kahes seerias, „The Optimist" ja „The Mog" esines Central TV-le. Ta on taganõuetav ka raadio- ja TV-kommentaatorina.

Mõtteteri

Mida väiksem on grupp, seda enam valitseb selle sees kiivus. Mida suurem grupp, seda selgemini on kiivuse seaduslikkus väljendatud grupi seadustikus ja kehtivas moraalis.

Arvo Valton

Tänavune teine „Tulehoidja"

Eesti noorte ajakirja „Tulehoidja" tänavusel teisel numbril on kaanepildil värv, mis meenutab suviste laagripäevade värve looduses. Ajakirjas meenutatakse eesti luuletaja Lydia Koidula 100. surmaaastat (30. juulil 1886). Lühiandmeis on ekslikult märgitud, et „11. augustil 1946 korraldasid nõukogude võimukandjad Koidula põrmu ümbermatmise Tartusse" — tegelikult maeti ta ümber Tallinna Metsakalmistule.

Arvi Moorilt on jutustus „Vabadusest", Ilmar Kajandelt kirjutis „Pääsuke", Marju Põldmäelt „Eesti gaidlus", E.S.N.A. XII Suurlaager „Männisaar" Hindmarsh islandil, Lõuna-Austraalias 28. 12. 85 —5. 1. 86" koos rohkete fotodega, mis kirjeldavad laagri tegevust, Kalli Salu kirjeldab laagrilehte „Männikohin", edasi „Maailmalaager „Lõunaristi" märgi kavandi võistlus", Lembit Härmi loodud „Männisaare" laagri laul.

Edasi jätkub „Noodiõpetus noortele", „Metsamärgi kursus" ja fotosid tegevusest, „Skautluse tipptunnustus eesti poisile / Kanada peaskaudi teenetemärk Paul Kurvitsale", E. Runge „Eestlastel oli suurim etniline üksus telklinnas", Egbert Runge „Kanada jamboreel", noorte elust Rootsis, Lääne-Saksamaal, Ameerika Ühendriikides ja mujal.

Ajakirja südamikuks on 4-leheküljeline Koldevana teine kiri, „Vanemate ja juhtide TH", märkides selles ka tänavust TH juubeliaastat. TH on ilmunud 40 aastat, mis on „kui neli sini-must-valget lindu, kes kannavad lootuse ja eestluse sõnumit meie kodudesse", sellepärast peaks TH olema meie pikisilmi oodatud sõber.

Aarand Roos
„RÄNDAMAIE"
Luuletuskogu
96.— + saatekulu 70 c

Haruldane kinketeos võõrastele

AARAND ROOSI

ESTONIA a nation unconquered

Ajalooline ülevaade, iseseiv Eesti, II maailmasõda, N. Liidu okupatsioon, eestlased paguluses, diplomaatiline staatus.

Suurepäraselt kokkuvõtlik teos eestlastest ja nende püüdlustest täiendatud rohkete fotodega, mis sobiv võõrastele tutvustamiseks. 96 lk.

Hind $5.00 plus saatekulu 70 centi

Saadaval „VABA EESTLASE" talitusest

Saatan siidiriide näol

Herbert Salu, Siiditee serval. Romaan. EKK 1986. 203 lk.

Herbert Salu on tuntud peamiselt esseistina, kelle looming välis-eesti kirjanduses on olnud silmapaistvalt ulatuslik, mille juures tuleb arvestada materjalide kättesaamisega olevaid raskusi, kuna kodumaised arhiivid on jäänud paraku suletuks.

Salu esseed on näidanud oma elava ainestiku käsitlemisega, et essee on ilukirjanduslik zhanr. Salu eelmised romaanid on aga vastupidi üsna esseistliku laadiga. Neis ta on vaadelnud ajaloolisi ajajärke Eesti kultuuriloos („Õnneraha" 1953. „Surmatrummid ja pajupill" 1954. „Talvepaleest Lubjasaarele" 1966 ja viimane „Lasnamäe lamburid" 1978). Viimane ongi esmakordne katse eesti kirjandusse tuua lamburromaani zhanri, pilte Tallinna kunagisest kultuurielust.

Uuel romaanil „Siiditee serval" on teatud ajaline side viimasega. Tallinna Gümnaasiumi õpetaja Reiner Brockmann on asunud 17. sajandil kirikuõpetajana Tristvere (Kadrina) koguduse õpetaja kohale. Oma elust maaühiskonnas on ta pidanud päevikut, mida mõtles enne surma hävitada, kuna need olid isiklikud pihtimused. See kavatsus on jäänud täitmata ja neil lehekülgedel on antud ajalooline taust sellasele maaelule.

See võinuks olla monotoonne ja igav, kus mõisnike seltskondlik suhtlemine oli peaaegu ainsaks sündmuseks koguduse vaimulikule. Aga romaani tegevustik saavutab põnevuse siidilaeva avariigi Soome lahel. Meremeeste hooldamise ja ravimisega tegelevad mõistniku seitse tütart, mis viib abiellumisteni. Meremeeste kaudu säilitab Kunda mõis aga peatuspunkti koha siiditee serval.

Siidiga koos tuleb sellesse piirkonda ka saatan, keda pastor pehmendavalt nimetab Vanajaaguks. Saatan ajab naiste meeled segi läikiva siidise riidega, nii et kõik hakkavad seda himustama; viimati tahab siidikleiti ka pastori abikaasa.

Romaanis on tegemist nõidade ja Rootsis nende sagedase põletamisega, ka Mahus peab nõid oma hinge tuleriidal ära andma. Rootsiaegsel õpetajal oli palju tegemist just sedaliiki küsimustega, kuna ebausk oli suurem usust. Õpetaja mõistab tasakaalukalt isikliku elu ja majaliste konfliktid õnneliku lõpuni juhtida. Kuradi võim näib siiski pidevalt olevat vähenemas.

Kadrina ja ümberkaudsete mõisate tegevuse kõrval annab autor pildi hoopis kaugest maast, üsna lõdvalt muu tegevusega seotud siidireisist ja elust Pärsias. Siidireis teostus sellal läbi Venemaa.

Ajalise tausta pinnal on ka ühiskondlikke elunähteid. Rootsi aeg võimaldab eesti soost mõisniku tekkimise ja võitluse oma õiguste eest. Intriige mõisnike ja talupoegade vahel aitab vaos hoida „õilis röövel" Itikas.

Brockmanni päevikus on ta enese kogemuste kõrval eriharudena teistelt kuuldud pikemad jutustused, mis avavad eriaspekte tema kaasaegsete teadmistest, nägemustest ja kogemustest, kui maailm oli veel kitsas ja siidiriie otse müstiline „kuradi enese toode".

„Päeviku säilimine" on andnud kirjandusteadlasele Herbert Salule ulatusliku ainevalla esimeste eesti-keelsete kirikuraamatute trükikohas Stahli tööpaigalt edasi minna. Mitmete viidetega, nagu esseistile omane, on ta avardanud 17. sajandi eestlase elu kirjeldamist seni vähe vaadeldud keskkonnas, mille kõrval on toodud kaasaegsena Rootsi ja kaudsemalt Saksa vürstiriikide poliitilisi ambitsioone. Seda ajal, mida nüüd suvatsetakse nimetada „heaks Rootsi ajaks".

Hannes Oja

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

Ikestatud rahvaste lippude rivi Musta Lindi Päeva demonstratsioonil.

Tuhanded demonstreerisid Torontos

Veel Musta Lindi Päeva demonstratsioonist

Nagu meie lehes teatati, toimus 23. augustil demonstratsioon Toronto raekojaesisel platsil, mida ühe endise, Leedumaalt pärineva linnapea järgi Nathan Phillips' Square'iks nimetatakse.

Väljakule oli kella poole kolmeks kogunenud juba hulk rahvast, hoolimata vihmasajust ja kella kolmeks, mil sadu lakkas ja demonstratsiooni-meeleavaldus ametlikult Ukraina piiskop Boretski avasõnaga käiku läks, oli neid juba vähemasti kolme tuhande ümber — võibolla veelgi rohkem; sest hoolimata näiteks Toronto suurlehe „Sun" hinnangust umbes tuhande inimese kohta, oli nende ridade kirjutaja meelest neid vähemalt kolmekordselt nii palju.

Demonstratsiooni-koosolek avati üpris pühalikena kõlavate kellalöökide saatel — Toronto „raatuse" kell lõi just kolmandat pealelõunatundi. Päike tuli pilvede vahelt välja ja valgustas lippudemerd nii väljakul kui kõrgel terrassil, mis ka inimmassiga oli täidetud.

Sealt kulgesid lipud, nende kandjate poolt korralikult üles rivistatud, alla tribüüniesisele — kõige ees ahelatesse ja okastraadi mässitud sümboolne sark, mida kandsid kuus vabadusvõitlejat.

Rivistatud oli viieteistkümne erirahvuse lipud — isegi Taivani-Hiina ja Vietnami lipud olid reas. Samuti oli sadu plakateid, mis kõik taunisid Nõukogude Liidu, ja kommunistide, tegevust üle terve maailma. Ka osalejate hulgas paistsid hiinlased ja vietnami päritoluga inimesed silma.

Tribüünil paistis oma TV-kaameraga eriti prominentselt silma Ed Väär, kes juba aastakümneid Torontos on vabakutselise filmimehena tegutsenud. Kutsutud külalisi, kes Raekojast tribüünile marssisid, esitles Musta Lindi Päeva Komitee Toronto osakonna juhataja, erumajor John Hasek.

Pärast piiskopi avasõna kõneles Musta Lindi Päeva Komitee üldjuht ja mõtte algataja, eesti päritolu kanadalane Markus Hess, kelle kõne eestikeelne tõlge on teisal ära toodud. Samuti kõnelesid Toronto linnapea Art Eggleton;

parlamendiliige Andrew Witer, kes tõi tervitusi peaminister Brian Mulroney'lt;

provintsi-parlamendi liige Pat Boyer; provintsivalitsuse minister T. Ruprecht; Toronto koolidesüsteemi esindaja Nola Crewe; Rahvusvahelise Musta Lindi Päeva esimehe asetäitja David Somerville; Toronto ülikooli professor, tshehhi päritolu Nobeli-auhinna kandidaat Josef Skvorecky ja Afganistani põgenike ning vabadusvõitlejate esindaja Shafiri Jasar. Kõnedest, mis kõik pikemaks läksid kui esialgu plaanitud, võiks esile tõsta Somerville, Jasari ja Skvorecky omi, kes paistsid olema väga elokventsed kõnemehed.

Somerville ütles muuhulgas:

„Me teame nüüd, et Nõukogude Liit oli ainsa välisriigina vastutav varajase, salajase Saksamaa uuesti-relvastumise eest, hoolimata Varsailles' rahulepingu sätetest. Me teame nüüd ka Saksa mürkgaaside vabrikuist ja sõjalistest baasidest Nõukogude Liidus. Me teame, et Saksa Panzer-Korpuse südamik sai seal oma väljaõppe. Faktiliselt võiks öelda, ja seda täie õigusega, et Lenin oli Luftwaffe isaks, sest ta andis nõusoleku suure õhujõudude-baasi ehitamiseks Nõukogude Liidus, kus sajad saksa piloodid oma väljaõppe said".

Jasar rõhutas Afganistani rahvaste kannatusi, kes juba kuus aastat Nõukogude Liiduga ebatasavägist sõda peavad. Ta mainis, et vähemasti miljon inimest on surma saanud — suurem osa neist mittevõitlejad, see tähendab, vanurid, naised ja lapsed.

Samuti on üle viie miljoni afgaani pidanud oma kodudest põgenema ja vähemasti neli miljonit neist viibib põgenikelaagreis Pakistanis ja Iraanis.

Kuigi Afganistani rahvastik räägib mitut erikeelt ja on ka rassiliselt erinev, siiski ühendab neid moslemi usk ja ühised kannatused. Kuid hoolimata neist rasketest kannatustest — või võibolla just nende pärast — ei kavatse nad iial alla anda ja nad lubavad võidelda kuni Nõukogude Liit on nende kodumaalt lahkunud!

Josef Skvorecky, kes algas oma kõnet võrdlemisi tasase häälega, mis isegi häälekõvendajaist hoolimata kaugele ei kostnud, sattus veidi hiljem hoogu, nii et varsti kõik koosolijad ta häält võisid kuulda. Tema käsitles ikestatud rahvaste kannatusi ajaloolisest perspektiivist — ta on küllaltki eakas mees, et ennesõja-aegset demokraatlikku Tshehhoslovakkiat mäletada — ja mainis oma kõnes ka korduvalt Eesti, Läti ja Leedu okupeerimist Nõukogude vägede poolt ja Talvesõda Soomes.

Lõppsõna ütles noore poisina Tshehhoslovakkiast lahkunud Kanada sõjajõudude veteran John Hasek, kes mainis, et ta oma ettevalmistatud kõne pidamata jättis, kuna teised juba palju elokventsemalt olid ära öelnud, mida temal öelda oli olnud.

Ta tänas kokkutulijaid ja rõhutas, et tulevikus peetakse seda leinapäeva Torontos edai, sest linnapea Art Eggleton kuulutas 23. augusti ametlikuks Musta Lindi Päevaks.

Kogu koosoleku tseremooniameistriks oli tuntud Balti Liidu ameti-isik ja Läti esindaja, dr. Linard Lukss, kel on kõva hääl ja selge inglise keel. Koosoleku lõpetas järgmine vali vihmahoog, kuid halvast ilmast hoolimata peab hindama demonstratsiooni-koosolekut hästi kordaläinuks.

Musta Lindi Päeva kõnelejad massiivse okastraadi all palve ajal. Pildil vasakult Markus Hess, linnanõunik Tony O'Donahue, Kanada parlamendiliige Andrew Witer, tshehhi kirjanik Josef Skvoresky, parlamendiliige Patrick Boyer, Toronto linnapea Art Eggleton ja Metropolitan Toronto nõukogu esindaja North York linnanõunik Norm Gardner.

Foto: Vaba Eestlane

ILMUS

Herbert Salu

„SIIDITEE SERVAL"

romaan — 203 lk.

Hinnad tellijaliikmeile: üksikraam. br. köit — poolsari (6 raamatut) br. köit:

USA ja Kanada ..... $9.50 $11.70 $57.— $70.20

Kaanehind mitteliikmeile: br. $12.—, köit. $16.—

ESINDAJAD KANADAS:

A. Viirlaid, 63 Glen Davis Cresc., Toronto M4E 1X7, Ont.; Estonian Publishing Co., „Meie Elu", 958 Broadview Ave., Toronto M4K 2R6, Ont.; E. Kalm, R.R. 2, Breslau, Ont. N0B 1B0; Hilja Teose, 11771 De Tracy St., Montreal, Que. M4J 2C1; V. Sprague, 2313 Samuel Drive, Ottawa K1G 3C3, Ont.; U. Veedler, 47 Kent Ave., Sault Ste. Marie, Ont.

ROYAL LEPAGE

REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
325 MOORE AVENUE, TORONTO

ESINDAJA

MAI SAARNA

Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

PLUMBING, HEATING & REPAIRS

Eesti ettevõte

Õli-, gaasi- ja elektriahjud ● Korstnavoodrid (chimney lining).
● Ahjude puhastamine.

Tel. 275-1280 — Roland Kullik

Tallinn – Balti Pariis

Teisipäeval, 2. septembril ilmub TV-s, channel 17, järjekordne reportaazh Nõukogude Liidust, sarjast „Comrades", mis on jooksnud juba mõnda aega. Viimane saade, teisipäeval, 26. augustil, kirjeldas ühe Moskva silmaarsti elu-olu. See mee oli väga jõukas ja elas hästi, käis Londonis sisseoste tegemas jne. Ta väitis, et nõukogude kodanikud ei saa välismail reisida valuutapuuduse pärast. Peale telefilmi lõppu ilmub TV ekraanile harilikult ekspertide grupp, kes nähtut analüüsivad. Üks hiljuti Nõukogude Liidust emigreerunud sotsioloogia-professor, kes praegu Michigani ülikooli juures töötab, nimetas silma-arsti „valelikuks".

Kell 9 õhtul järgmisel teisipäeval käsitleb saade Tallinna moetööstust, pealkirja all „Tallinn, Balti Pariis".

Barries välja anda

1 MAGAMISTOAGA KORTER

Helistada õhtuti kell 6—7
tel. 1-705-726-5746

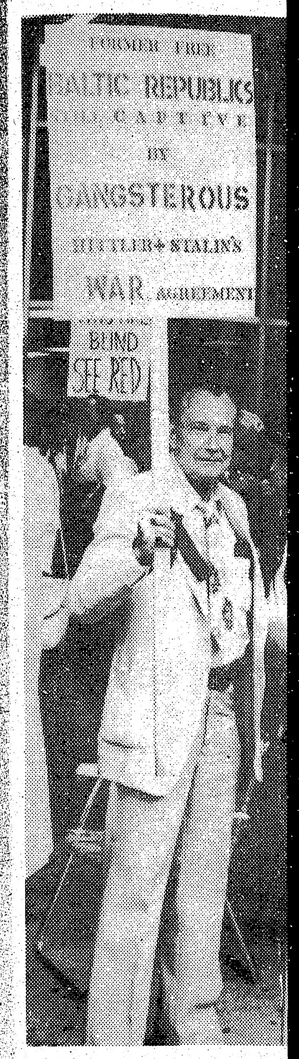

Kaks demonstreerijat M
koja esisel.

Eestlane Austra
alase nõupidan

Sir Arvi Parbo juha
industrialistist koos
Kokkuvõte Sydney
Telegraph" ilmunud

**Rohkem kui 120 juh
ja industrialisti võtsid os
dud selle maa järjest hal
damise plaanimiseks. K
patrooniks oli Western M
Arvi Parbo.**

Parbo, kes mõningad aastad
gasi kuninganna poolt aadliseis
tõsteti, nii et ta võib oma nime
tiitlit „sir" kasutada, ütles av
nes, et kõik austraallased pea
ühinema võitluseks oma riigi H
lase majanduse parandamis
Selleks peavad koos töötama n
ainult föderaal- ja osariikide v
sused, vaid ka suurärimehed, a
tiühingud ja kogu publik.

Ta süüdistas Austraalia tö
madalas produktiivsuses ja kõr
palkade nõudmises; kuid sa
manitses ta ärimehi ja industri
te, öeldes et kui minevikus
võimelised Austraalia põlluma
duse ja mäekaevanduste arvel
tistaset kõrgel hoidma, ei saada
napäeval nendest enam küllal
sissetulekut.

**Seetõttu tõuseb Austraalia v
võlg järjekindlalt, olles jõud
juba kaheksakümne miljardi
tõustes igal aastal umbes kü
miljardi võrra. Nüüd on Aust
lias tekkinud poliitiline vool,
süüdistab välisriike Austra
majanduse libastumises.**

Kuid kuigi on inimlik süüd t
peale veeretada, rõhutas sir A
peavad austraallased tõele nä
vaatama ja süü omaks võtma

Nr. 65

t Salu

SERVAL"

— 203 lk.

m. poolsari (6 raamatut)
köit br. köit.

.70 $57.— $70.20
, köit. $16.—

Toronto M4E 1X7, Ont.;
958 Broadview Ave., To-
R. 2, Breslau, Ont. N0B
St., Montreal, Que. M4J
, Ottawa K1G 3C3, Ont.;
. Marie, Ont.

LTD., BROKER
TORONTO

G & REPAIRS
oodrid (chimney lining).
mine.
Roland Kullik

es välja anda
AGAMISTOAGA KORTER
Helistada õhtuti kell 6—7
tel. 1-705-726-5746

kogude Liidust emigreerunud
loogia-professor, kes praegu
nigani ülikooli juures töötab,
tas silma-arsti „valelikuks".
ell 9 õhtul järgmisel teisipäe-
käsitleb saade Tallinna moe-
ust, pealkirja all „Tallinn,
Pariis".

al. Pildil vasakult Mar-
ge Andrew Witer, tsheh-
Toronto linnapea Art
York linnanõunik Norm
Foto: Vaba Eestlane

Kaks demonstreerijat Musta Lindi Päeval Toronto raekoja esisel. Foto: Vaba Eestlane

Eestlane Austraalia majandusalase nõupidamise juhatajaks

Sir Arvi Parbo juhatas rohkem kui 120-est industrialistist koosnevat nõukogu — Kokkuvõte Sydney päevalehes „The Daily Telegraph" ilmunud artiklist

Rohkem kui 120 juhtivamat Austraalia suurärimeest ja industrialisti võtsid osa tippkohtumisest, mis oli mõeldud selle maa järjest halveneva majandusolukorra leevendamise plaanimiseks. Kolm päeva kestnud konverentsi patrooniks oli Western Mining Company peadirektor sir Arvi Parbo.

Parbo, kes mõningad aastad tagasi kuninganna poolt aadliseisusse tõsteti, nii et ta võib oma nime ees tiitlit „sir" kasutada, ütles avakõnes, et kõik austraallased peavad ühinema võitluseks oma riigi haiglase majanduse parandamiseks. Selleks peavad koos töötama mitte ainult föderaal- ja osariikide valitsused, vaid ka suurärimehed, ametiühingud ja kogu publik.

Ta süüdistas austraalia töölisi madalas produktiivsuses ja kõrgete palkade nõudmises; kuid samuti manitses ta ärimehi ja industrialiste, öeldes et kui minevikus oldi võimelised Austraalia põllumajanduse ja mäekaevanduste arvel elatistaset kõrgel hoidma, ei saada tänapäeval nendest enam küllaldast sissetulekut.

Seetõttu tõuseb Austraalia välisvõlg järjekindlalt, olles jõudnud juba kaheksakümne miljardini ja tõustes igal aastal umbes kümne miljardi võrra. Nüüd on Austraalias tekkinud poliitiline vool, mis süüdistab välisriike Austraalia majanduse lõbastumises.

Kuid kuigi on inimlik süüd teiste peale veeretada, rõhutas sir Arvi, peavad austraallased tõele näkku vaatama ja süü omaks võtma — ainult ühise pingutusega on Austraalia võimeline oma toodangut tõhustama ja majanduslikku olukorda parandama.

Sir Arvi, kes on praegu kuuekümnele lähenemas, on endine Tallinna poiss, kes sõja lõpupoolel lennuväes teenis ja Lübeckis sealse Eesti Gümnaasiumi lõpetas. Siis käis ta Hamburgi ja Göttingeni ülikoolides ning rändas koos teiste eestlastega mõned aastad pärast sõda Austraaliasse välja. Ka ta abikaasa, kellega ta seal abiellus, on eestlane. Toronto Eesti päevade aegu viibis Arvi Parbo koos naisega siin külas. Tuleval aastal Austraalias toimuvatele Eesti Päevadele tahetakse teda avakõnelejaks värvata.

Süüria ja Liibüa juhid kohtusid

DAMASKUS — Süüria president Hafez Assad lendas Tripolisse läbirääkimisteks Liibüa juhi kolonel Moammar Gadhafiga, tegemaks uusi plaane „imperialistide plaanide" vastu võitlemiseks. Viimaste all mõeldakse USA'd ja selle liitlasi.

ARMAST ABIKAASAT, ISA JA VENDA

HENDRIK SARK'i

sündinud 5. detsembril 1905 Eestis
surnud 23. augustil 1986 Austraalias

mälestavad

abikaasa IDA lastega Austraalias
õde OLLI Austraalias
vend OSVALD perekonnaga Eestis
vend TIIT abikaasaga Kanadas

Puhka rahus!

Kauaaegset sõpra ja koolivenda

LEMBIT SUSI

mälestab leinates

S. PALU abikaasaga

Vajatakse majaabilist
4—5 päeva nädalas
tel. 488-9929 või
224-0981

KATUSETÖÖD
uued ja parandamine.
Soome ehitajad
Veli Salminen 492-1351
Metro licence 2422

Sakslased protestivad Kolmanda Maailma põgenike vastu

Bonnist teatatakse, et nõndanimetatud Kolmanda Maailma põgenikevool Lääne-Saksamaale on põhjustanud ülemaise protestilaine. Vähemasti kahes Lääne-Saksa väikelinnas on kohalikud elanikud vastavaid demonstratsioone korraldanud. Saarimaal, Mittlach-Dreisbach'is marssisid möödunud nädalal 200 demonstranti, kes protestisid uue põgenikelaagri avamise vastu, kus 100 tumedanahalist põgnikku pidid korteri saama. Need olevat lähedasest suurlaagrist üle jäänud, kus 1250 põgenikku elab.

Samuti protestisid Eutini linnas, Schleswig Holsteinis kohalikud elanikud selle vastu, et tühja suurtalusse tahetakse paigutada umbes sada põgenikku. Naabrid blokeerisid talu sissesõiduteed.

Eutin on paljudele eestlastele tuttav pärastsõja-aastatest, mil selle linnakese lähedal asus Uklei vangilaager.

ÜRO nõukogudelasest ametnik arreteeriti

Nõukogude füüsik, kes ÜRO juures töötab, arreteeriti New Yorgis spionaažhi süüdistusel ja teda peetakse kinni ilma kautsionita. Ta olevat püüdnud üht Gujaanast pärit tudengit värvata Nõukogude Liidu heaks spioneerima. Gujaanalane on USA-s immigrandina.

Nõukogude kodanik Gennadi Zahharov kinnitab, et ta on süütu ja et kogu asi on ainult USA Föderaal-Juurdlusbüroo provokatsioon.

Zahharovil puudub diplomaadi staatus ja seetõttu ei vabastata teda.

Vene akadeemik nõuab trükisõna vähendamist „tulevikuta" keeles

Kas eesti keel säilib N. Liidus? Seda tundlikku küsimust puudutab Raadio Vaba Euroopa kaastööline Toomas Ilves uuesti artiklis, mis hiljuti ilmus selle raadio uurimisbülletäänis.

Ta lähtub venelase Mihhail Guboglo artiklist, mis möödunud aastal avaldati Eesti kompartei venekeelses organis „Sovetskaja Estonia". Guboglo on Nõukogude Liidu Teaduste Akadeemia Rahvusprobleemide Nõukogude akadeemiline sekretär, mispärast tema artikkel põhjustas hirmuvärinaid eesti intelligentsi hulgas.

Guboglo nõudis oma artiklis eestikeelsete raamatute väljaandmise vähendamist.

Põhjuseks oli rahvaloendustes nähtuv eestlaste halb vene keele oskus,

mida olevat kergem parandada, kui enam ei ilmu nii palju raamatuid selles „kunstlikus" keeles, millel siiski pole mingit tulevikku N. Liidu koosseisus. Ka kui seda on võimalik kasutada igapäevases asjaajamises, väitis Guboglo, ei kõlba see poliitiliste küsimuste, majanduse ja kultuuri vallas. Guboglo:

„Mitmes vabariigis võetakse raamatute avaldamisplaanidesse sisse publikatsioonid, mis kunstilisest ja teaduslikust vaatevinklist on nõrgad, ainult seepärast, et need on koostatud etnilises keeles."

On kerge ette kujutada seda pahameelt, mis Guboglo artikkel äratas.

Möödunud aastal oli juba levinud laialdane pahameel selle üle, et kirjastused 1984. aastal ei suutnud täita väljaandmisplaane. Ajakirjanduses oli raske leida mingit kajastust Guboglo artiklile, sellele refereeriti ainult möödaminnes. Näiteks nimetati „Looming'u" juunikuunumbris möödunud aastal, et Eesti Kirjanike Liidu möödunud koosolekul olevat

Guboglo artikkel olnud peamiseks arutlusaineks. Mis selle kohta öeldi, jäi aga lugejale mõistatuseks.

Alles kümme kuud hiljem ilmus midagi, mida võiks kutsuda vastuseks, kui venelane Savvati Smirnov kirjutas Lenini rahvuspoliitikast „Looming'us". Smirnov rõhutas, et Lenin oli eitanud teatud riigikeele vajadust, Lenin ütles koguni, et on vajalik mitte kasutada teatud keelt riigikeelena. Hoopis teine asi on, et maal, kus esineb 130 erisugust keelt tuleb kasutada mõnda keelt internatsionalistliku suhtlemiskeelena.

Smirnov väitis edasi, et rahvaloenduse tulemus,

mille järgi eestlaste vene keele tundmine oli vähenenud, rohkem

sõltus eestlaste enesekriitilisest suhtumisest oma oskustesse kui mingist tegelikust keeleoskuse halvenemisest.

Seega on Eestis tekkinud huvitav olukord, et rahvuslased, kes alati varem on olnud teravad Lenini vastased (ja kes kindlasti oma südametes ka tänapäeval seda on) ja nende sõbrad kasutavad Lenini sõnu eesti keele säilitamise huvides.

EPL

Elunaegset sõpra

VELLO MÄNDVERE't

mälestab

LENNART

Meie kallist sugulast ja head sõpra

VELLO MÄNDVERE't

mälestavad leinates

EDDA ja ATMAR HEINMAA lastega
KATRIN ja GEORGE KURYLOVICH lastega
ARTHUR ja VALLI OLBREI

Armast sõpra

VELLO MÄNDVERE't

leinavad

LEMBIT RAND
VELLO SERMAT

Oma armast vilistlast

VELLO MÄNDVERE't

sündinud 1. mail 1929 Tartus
surnud 26. augustil 1986 Torontos

mälestab sügavalt leinates

EESTI ÜLIÕPILASTE SELTS

Oma armast vilistlast

LEMBIT SUSI

sündinud 19. detsembril 1911 Tartus
surnud 22. augustil 1986 Torontos

mälestab sügavalt leinates

EESTI ÜLIÕPILASTE SELTS

Mälestame kurbuses

LEMBIT SUSI

ja avaldame kaastunnet abikaasale ja tütrele perekonnaga

LEHTI ja EERIK POOLAKE
ELMAR VÄÄRSI

ABIKAASAT, ISA JA POEGA

VELLO MÄNDVERE't

sündinud 1. mail 1929
surnud 26.augustil 1986

leinavad

ELO
LAURA
ELLA

KALLIST ISA JA VANAISA

ALEXANDER MELISTE't

sündinud 11. septembril 1894 Pärnus
surnud 24. augustil 1986 Torontos

mälestavad sügavas leinas

poeg ENDEL perekonnaga
tütar LEIDA perekonnaga

KURBUSES MÄLETAME HÄID PEREKONNASÕPRA

ALEKSANDER MELISTE't

Leinavad

FITZ RÜÜTBERG abikaasaga
JAAK RÜÜTBERG abikaasaga
PILLE ANDERTON abikaasaga

ARMAST UNUSTAMATA KOGUDUSE LIIGET

LYDIA TURVE't

„Sest kes Tema hingamisse on pääsnud,
see hingab ka ise oma tegudest,
otsegu Jumal oma tegudest."
Heb. 4:10
Surm on neelatud võidusse!

mälestab jällenägemise lootuses

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

ARMAST ABIKAASAT, ISA JA VANAISA

LEMBIT NICHOLAS SUSI't

surnud 23. augustil 1986 Torontos

mälestavad kurbuses

AGNES
HELVE abikaasaga
KARL ja TOOMAS

Mälestame kauaaegset sõpra ja

ALEKSANDE

H
E
A

Mälestame kauaaegset head sõ

ALEKSANDE

Lahkunud

ALEKSANDE

mälestab

FEC

Armast sugulast ja sõpra

ALEKSAND

lein

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Mälestame kauaaegset sõpra ja tuttavat

ALEKSANDER MELISTE't

HELE ja ELMARS GELZINS
ELVA PALO ja pere
ANTON PIRSO

Mälestame kauaaegset head sõpra

ALEKSANDER MELISTE't

ALEKS MATSINA
VICTOR VESSSMANN
ROBERT ja ALLAN
EDA LOO EKKEGA

Lahkunud

ALEKSANDER MELISTE't

mälestab

FEODOR HOMITS perekonnaga

Armast sugulast ja sõpra

ALEKSANDER MELISTE't

leinavad

ADA AVI
FRIEDA SAARNI

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

Tõnu Toome, B.A.Sc.,LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
1 First Canadian Place, Ste. 3450
Tel. kontoris 363-0073
kodus 537-0996
IGAL ALAL

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

ARSTID

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.

736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST
Lillede koju viimine. LTD

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS: EHTED, MEREVAIK, NAHKTÖÖD, PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

VABA EESTLANE

kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$57.—	$77.—
Poolaastas	$32.—	$42.—
Veerandaastas	$17.—	$22.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
aastas $62.— pluss saatekulu $45.—, kokku $107.—
poolaastas $34.— pluss saatekulu $23.—, kokku $57.—
veerandaastas $18.— pluss saatekulu $11.50, kokku $29.50
USA-s:
aastas $62.— pluss saatekulu $49.—, kokku $111.—
poolaastas $34.— pluss saatekulu $25.—, kokku $59.—
veerandaastas $18.— pluss saatekulu $13.—, kokku $31.—

VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $136.—, poolaastas $72.— ja veerandaastas $38.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 senti

Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — kolmapäeval ja reedel

Reedel, 29. augustil 1986 — Friday, August 29, 1986

VALVEARST NÄDALALÕPUL

30. ja 31. aug. ning 1. sept.
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

6. ja 7. septembril
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

13. ja 14. sept.
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

20. ja 21. septembril
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

27. ja 28. septembril
dr. J. Marley, tel. 921-7777

„Pioneer Princess" sõidutab baltlasi

Noorema põlve eestlaste hulgas on käima pandud mõte baltlaste ja nende sõprade laevasõiduks Ontario järvel pühapäeval, 14. septembril. Sõidukina kasutatakse uut turistide laeva „Pioneer Princess". See lahkub Toronto sadamast, Pier 6, Yorki tänava lõpust kell 12.30 p.l. ja jõuab tagasi kell 5 p.l. Laeval toimub tants. Kaasasõit maksab koos söögiga 22 dollarit. Pilet tuleb varuda varem Piret Kreemi kaudu 618 Davenport Rd., Toronto, M5R 1K9, tel. hommikuti 924-6028.

Teadaanne

TEM naissektsiooni peakoosolek peetakse 9. septembril kell 7.30 Eesti Majas millest palutakse kõigi TEM tegev- ja toetajateliikmete naispere osavõttu. Käesolevat teadaannet palutakse võtta kutsena.

TEM naissektsiooni juhatus

Teadaanne

Toronto Eesti Segakoori 1986/87. tegevusaasta lauluharjutused algavad neljapäeval, 11. sept. k.a. kl. 7 õhtul Toronto Eesti Majas pr. Asta Ballstadt'i juhatusel. Käesolev teadaanne on kutseks nii senistele kooriliikmetele kui ka kõigile teistele lauluharrastajatele mõlemast soost, kes soovivad ühineda T. E. Segakooriga selle 35. tegevusaastal.

Toronto E. Segakoori juhatus

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS

SEINAST-SEINA JA LAHTISED

ERIK LOKBIK — 447-9834

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.

Halling 762-9190

Litsents nr. E. 1044

Iraanlased võitlevad võiduni

TEHERAN — Iraani vaimne juht ajatollah Khomeini ütles, et Iraan peab tagasi lükkama iga sobituskatse Pärsia lahe piirkonna sõja lõpetamiseks, vaid võitlema võiduni ja „likvideerima" Iraagi presidendi Saddam Husseini.

Kõrge tunnustus eesti teadlasele

R. Tait McKenzie medal prof. dr. Jüri Danielile

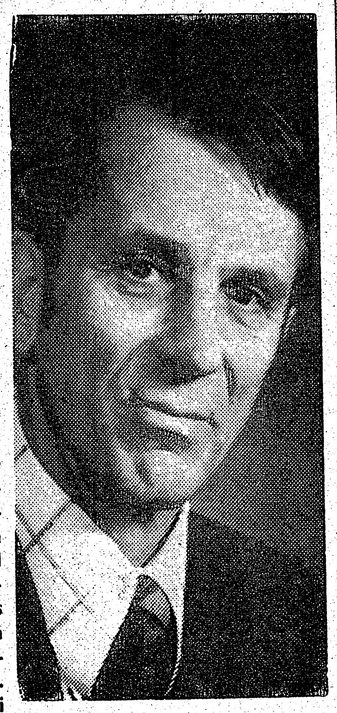

Jüri Daniel

Canadian Association for Health, Physical Education and Recreation vääristas oma 1986. aasta konverentsil juulis prof. Jüri Danieli R. Tait McKenzie medaliga, mis on kõrgeim tunnustus Kanadas kehalise kasvatuse, spordi ja tervishoiu elukutseliste kogus. Laureaatide valimise ja tunnustamisega alustati 1948. aastal ja medal asutati R. Tait McKenzie austamiseks, kes on Kanadas ajalooline isiksus arstiteaduse, kehalise kasvatuse ja skulptuuri valdkonnas. Medali andmise tseremooniaga kaasuv kirjutis tegeles lühidalt Jüri Danieli kutselise tegevusega ja sisaldas kokkuvõtlikult järgmist:

Jüri V. Danieli akadeemiline hariduskäik algas Eestis Tartu ülikooli õigusteaduskonnas, mille paraku katkestas II maailmasõda. Ta emigreerus Kanadasse 1948. aastal ja täitis oma lepinguaasta kaevurina Põhja-Ontarios. Olles üheks eesti tippujujaks alustas ta oma kutselist karjääri Kanadas ujumisinstruktorina Brantfordi YMCA's. Alustas õpinguid Toronto ülikooli kehalise kasvatuse teaduskonnas 1952. aastal, mille lõpetas Emma Scott Naismith kuldmedaliga. Siirdus pärast ülikooli lõpetamist tagasi YMCA'sse ja saavutas töö kõrval B.A. kraadi psühholoogias. Sai Toronto ülikooli õppejõuks 1962. aastal kehalise kasvatuse teaduskonnas. Järgnesid magistri- ja doktorikraadid Illinois' ülikoolis.

Nimetati 1972. aastal kehalise kasvatuse teaduskonna dekaaniks, millisel kohal töötas kuni 1979. aastani.

Tema ja ta abikaasa Mia panust YMCA'le vääristati 1979. aastal Geneva pargi nimetamisega „The Daniel Program Centre". Paljudest tunnustusist võiks nimetada Kanada ujumismeeskonna juhi kohta 1967-nda aasta Tokio üliõpilaste maailmameistrivõistlustel, kuninganna hõbejuubeli medalit, Kanada Punase Risti vetelpääste teeneteristi ja tervishoiu ja heaolu ministeeriumi auhinda.

Dr. Daniel on andnud suure panuse Kanada kehalise kasvatuse liikumisele, mida meil on heameel tunnustada käesoleva medali annetamisega.

Dr. Danieli akadeemiline uurimistöö on olnud laiahaardeline ja publikatsioonide arv aukartustäratav. Lisaks juhtivatele positsioonidele Kanada Punases Ristis on ta olnud Ontario ülikoolide kehalise kasvatuse dekaanide ja administraatorite nõukogude presidendiks. Ta on ka aktiivselt tegev eesti ühiskonnas — Tartu College'is ja AABS'is.

Hoiatus Provintsipolitseilt

Ontario Provintsipolitsei Erijuurdluste Osakond hoiatab võimalikke investeerijaid nõndanimetatud „püramiidi-skeemide" eest, mis aeg-ajalt akuutseks muutuvad. Viimane selline investeeringuplaan on käibel „Pilot Investment'i" nime all ja seda propageeritakse Ontarios. See töötavat järgmiselt:

„Püramiid" koosneb 15-est inimesest. „Püramiidi" tipus asub „piloot". Järgmisel astmel asuvad kaks investeerijat, keda „ko-piloodideks" nimetatakse. Üks samm madalamal asub neljaliikmeline grupp, keda tituleeritakse „meeskonnaks". Viimane aste koosneb kaheksast inimesest, kes on „reisijad".

Reisijad annavad „piloodile" sõiduraha, mis tihti on kuni 5000 dollarit. Kui „piloot" on raha kätte saanud, lahkub ta ja „püramiid" jaguneb kaheks ning endised „ko-piloodid" muutuvad nüüd „pilootideks". Igaüks saab ühe astme kõrgemale ja uusi „reisijaid" värvatakse juurde. Ja nii edasi. Teoreetiliselt, kui asi normaalselt edasi areneb, peaks igapäevase eraldumise korral juba kahe nädala pärast olema „skeemil" 262.143 mängijat.

Kuid lihtne matemaatika näitab, et ainult need, kes „skeemiga" alustasid, teevad raha, teised kõik kaotavad. Ning kogu see protseduur on ebaseaduslik. OPP Erijuurdluste Osakond hoiab „operaatoreil" silma peal ning seetõttu hoiatatakse võimalikke investeerijaid — peale oma kapitali kaotuse võivad nad ka kriminaalkohtu ette sattuda.

Mässulised põhjustavad näljahäda

KAIRO — Kuni kaks miljonit inimest vaatavat vastu näljale lõuna Sudaanis, kus mässulised äsja alla tulistasid reisilennuki, kustutades sellega lootused läbirääkimiste teel rahuni jõudmiseks kolme-aastases võsastikusõjas. Rünnakul reisilennukile sai surma 60 inimest. Lääne abistamisorganisatsioonid on andnud abi Sudaani lõunaosale juba mitu aastat, kuid viimaste aastate ägedad võitlused on selle seisma pannud.

NALJA

— Ema, sa ju ütlesid, et sa ei hangi mulle väikevenda, kuna see läheb liiga kalliks.

— Nii võisin ütelda.

— Nüüd on sobiv hankida. Leht on lugeda: lapsed poole hinnaga.

RISTSÕNA NR. 1306

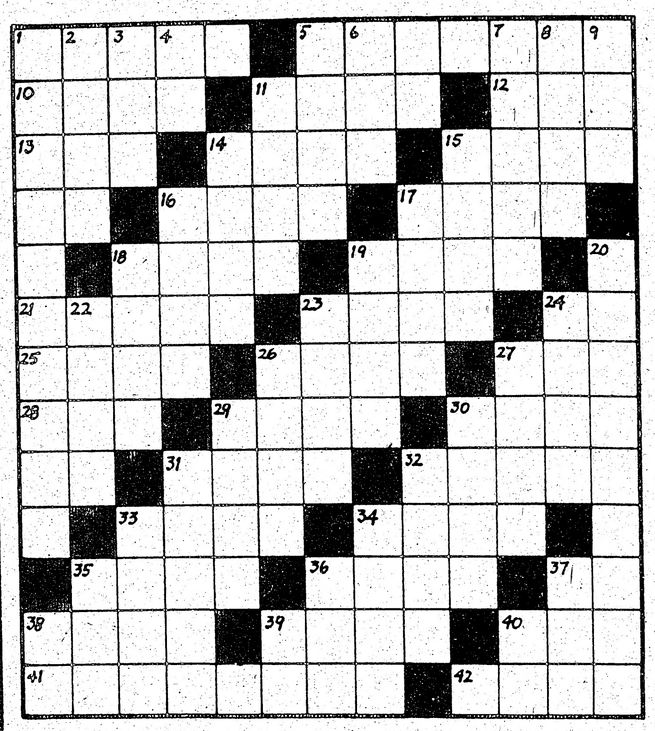

Põikread: 1. Nõrk, jõuetu, 5. Vehklemisriist, 10. Viibisin, 11. Luige . . . — Suve Jaani teos, 12. Kolmikvokaal, 13. Hollandi tiitel, 14. Põidla ja ühe sõrme vahe pikkusmõõduna, 15. Küla Järvamaal, 16. Peipsi kala, 17. Vene mehenimi, 18. Tähis, 19. Endisaegne pinna mõõtühik, 21. Mussolini väimees, 23. Paljukordne eesti meister tennises, 24. Kaassõna, 25. Esimene sõna Hamleti kuulsas ütluses, 26. Natuke, 27. Sada ruutmeetrit, 28. Ühe linnu nimi kõnekeeles, 29. Võlv, kumer pind, 30. Hiina kaaluühik, 31. Pruun hobune, 32. Mehe tiitel, 33. Lind, 34. Viivitamata, 35. Mäe või hoone kõrgeim osa, 36. Leping, 37. Hõige, 38. Lind, 39. Luuletaja Hiire eesnimi, 40. Hiljuti 80-aastaseks saanud kirjaniku eesnimi, 41. Puhkpill, 42. Eestikeelne sõna, millel on viis tähendust.

Püstread: 1. Kanada provints, 2. Kehaosad, 3. Teatud formaat, 4. Eessõna prantsuse keeles, 5. Tõsiasi, 6. . . . Angeles, 7. Eesti folklorist, 8. Täimuna, 9. Naisenimi, 11. Raiumiseks eraldatud metsaosa, 14. Eesti soomlase suus, 15. Kirjanik Toona eesnimi, 16. Ajaline mõiste, 17. Jõgi Prantsusmaal, 18. Riik Aafrikas, 19. Nõgi, 20. Rahvaesindus, 22. Kaunis, 23. Lämmatavalt palav, 24. Teravili, 26. Tiirlev ese, 27. Hinnaline ese, 29. Siseorgan, 30. Taevas ja raamatus, 31. Mitte sile koht või osa, 32. Populaarne mäng, 33. Puusärk, 34. Endine eesti haridusminister, 35. Hüüatus, 36. Eest, asemel, (võõrsõna), 37. Laohoone, 38. Tähed kirja lõpus, 39. Kaks kõrvuti asuvat tähte, 40. H. Sudermanni näidend.

RISTSÕNA NR. 1305 LAHENDUS

Põikread: 1. Prohvet, 6. Kuku, 8. Sae, 9. Olav, 12. Üksi, 13. Sula, 14. Lüüs, 16. Rei, 18. Litt, 20. Vars, 21. Pirin, 22. Mesi, 25. Sir, 27. Nukker, 31. Jägala, 33. Ivan, 34. Mõra, 35. Simman, 38. Endine, 40. Med, 42. Eine, 45. Palav, 46. Kane, 48. Inga, 50. Amm, 51. Tare, 52. Ever, 53. Apis, 54. Eero, 55. Das, 57. Isar, 58. Nuustik.

Püstread: 1. Puks, 2. Osiris, 3. Ha, 4. Vesiir, 5. Toll, 6. Küla, 7. Küüs, 10. Laim, 11. Vats, 15. Ürik, 17. Erim, 19. Tema, 20. Vintske, 23. Igavene, 24. Kevad, 26. Pärnu, 28. Uri, 29. Kim, 30. Ran, 31. Jõe, 31a. Gad, 32. Lmn, 36. Mann, 37. Kelm, 39. Ihar, 40. Maardu, 41. Damast, 43. Iive, 44. Eger, 46. Kass, 47. Neer, 49. Avon, 51. Tiik, 56. AS.

Eeltööd Reagani-Gorbatshovi kohtumiseks

WASHINGTON — Vanem N. Liidu diplomaat Washingtonis ütles neljapäeval, 21. augustil, et president Ronald Reagani kohtumine Mihhail Gorbatshoviga peab andma tulemuse reaalseks relvastuse kokkuleppeks.

Diplomaat Viktor F. Isakov ütles veel, et tuumarelvade katsete keelustamine ei ole mitte tingimus tippkohtumiseks. Venelased on pressinud USA'd ühinema nende tuumaenergia katsete lõpetamisega ja nõustuma permanentse katsete keeluga.

V. Isakov, kes on minister-nõuniku astmes saadikust Jüri V. Dubininist allpool, ütles et on olemas „väga laiad võimalused" relvastuse kontrolli kokkuleppeks.

Ta ei iseloomustanud selle kokkuleppe laadi, vaid ütles, et kui milleski kokku lepitakse, siis olgu see midagi püsivat.

Ta rääkis pressikonverentsil, mis oli kokku kutsutud M. Gorbatshovi sõnumi peale, et N. Liit oli pikendanud oma aasta kestnud katsetest hoidumist kuni 1. jaan., 1987. Gorbatshov kutsus jälle USA'd ühinema, öeldes et katsete keelustamise kokkulepe võiks olla keskpunktiks tippkohtumisel sel aastal.

Reagani valitsus on vältinud ühinemast N. Liidu katsete lõpetamisega põhjusel,

et see on vaid zhest avaliku tähelepanu saavutamiseks

ja et USA vajab neid katseid oma uute relvade arendamiseks ning vanade relvade usaldatavuse proovimiseks.